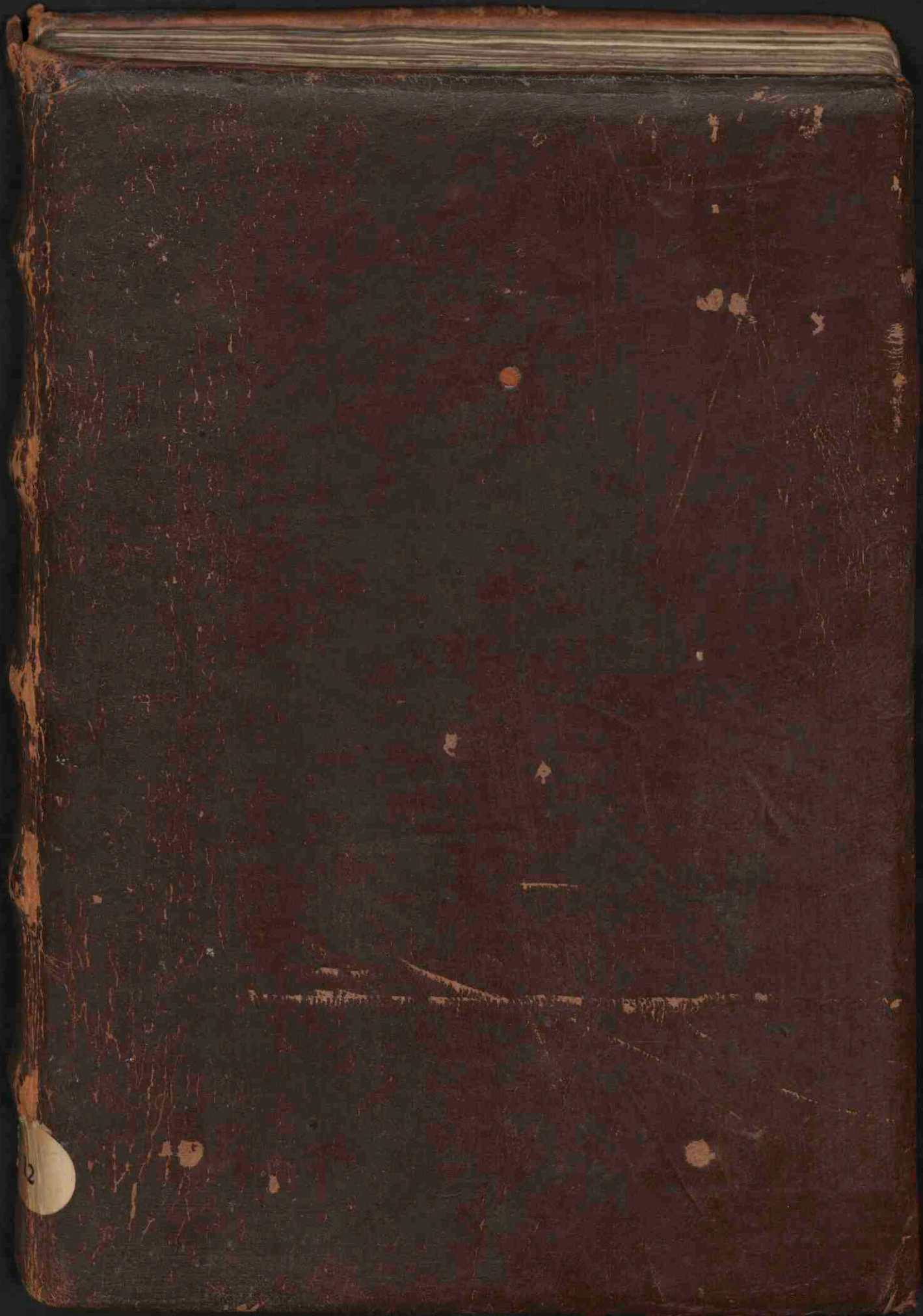




Regula S. Augustini cum expositionibus.

<https://hdl.handle.net/1874/328926>



Hs.
3 E 12

Aevum medium

Script. eccles. h^o 100

360 (*Eccl. 100, antea 293d.*) *Membr. 4^o. 49 ff. Saec. XIII.*

Regula S. Augustini cum expositionibus.

Fol. 1a. Incipit Regula S. Aug. Yppon. Hec sunt que ut observetis precipius (sic) in monasterio constitute, cet.

„Pertinet Regularibus in Traiecto.“

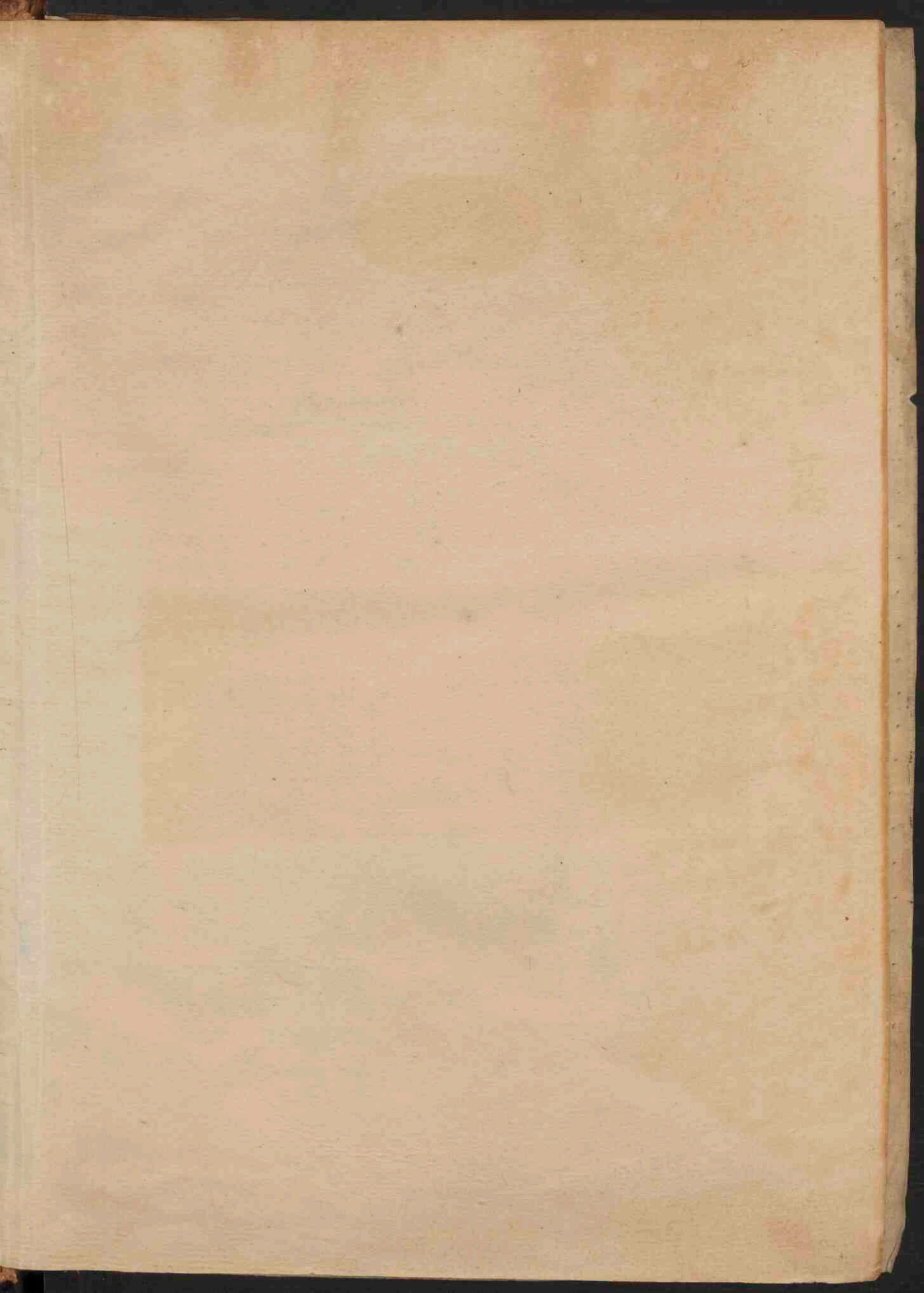
360

Regula S. Augustini cum expositionibus.

Fol. 1—7a: *Regula S. Augustini*. Inc.: *Haec sunt que ut observetis precipimus*. Idem libellus in cod. 112 exstat; cf. quae ibi notavimus.

Fol. 7a—49: HEGO DE S. VICTORE, *Expositio in Regulam Beati Augustini* (Migne, *P.L.* 176. 811).

Codex verosimiliter oriundus est ex monasterio apud Steiga (prope Schlettstadt), ut apparet ex instrumento, tegumento anteriori agglutinato, quo Waltherus de Geroltsecke bona quaedam testamento legat monasterio [Canonicorum Regularium?] apud Steiga et i. a. „collegio maioris ecclesie“ [Argentinensi?]. — Orig.; fine et marginibus rescissis. Ex laesione instrumenti, quod manu saec. XIV ineuntis exaratum datum disparuit.



Les. 3. C. 12.

J. 360



**INCIPIT REGULA SANCTI
AUGUSTINI HYPPONENSIS.**

CC. SVNT. QVQ.

ut obseruetis. precipuis. in mona-
sterio. constituit. primum ppi
qd in uno estis egregate. ut una

nimes habitetis in domo. & sit uobis anima
una & cor unū in dō. & n̄ dicatis aliqd pprū.
s̄ sunt uobis omnia cōmunia. *Et uicē uestris
n̄ om̄ib' equaliter distribuatur.*

Distribuāt unicuiq; ur̄m ap̄posita ur̄a met̄
& teguntū n̄ equalit̄ om̄ib'. q̄ n̄ equalit̄ ua-
letis om̄is. s̄ pot̄ unicuiq; sic̄ cuiq; op̄ fuerit.

• Sic enim legimus in actib' ap̄tōr. quia erant
illis om̄ia cōmunia. & distribuēbāt unicuiq;
sic̄ cuiq; op̄ erat. *Sicut̄ cens̄ aliqd offerat n̄
abueniendū ē.*

*Quia aliqd habebāt in selō. q̄ndo
ingressi sunt monasteriū. libent̄ uelint
illud eē commune. Quale tractent̄ t̄ne
ent̄ qui pauperes in selō monasteriū s̄gressi.*

Que aut̄ n̄ habebāt. ū ea querant in mona-
sterio. que nec foris habere potuer̄. S̄ tam̄
ex infirmitate qd op̄ ē tribuāt. etiā si pau-
peres ex. quando foris erant nec ipsa necessa-
ria poterāt inuenire; tantū idō n̄ putēt
se felices eē. quia inuenēr̄ uicū & tegu-
m̄tū. quale foris inuenire n̄ potuer̄. Nec
erigant ceruicē quia sociant̄ eis ad quos



Nº 293. d.

Prinet Regularibus t̄ c̄to

nº 254. d.

foris accedē: n̄ aude bat: s̄ fur sū cor habe
ant. & trena uana n̄ querāt: ne incipiat
ēē monasteria diuitib' utilia n̄ paupib'. si diui
tes illic humiliant. & paupes illic inflant.
*Quale se exhibere debeat quonobilis & ui
ues selo monasterium ingreſſa aliqd̄ etulerit.*

Rursus etiam illi q̄ aliquid eē uidebant in
selo. n̄ habeant fastidio sorores suas: q̄ ad illā
iunscām societate ex paupitate uenerunt.
Magis autē studeant. n̄ de parentū diuitū
dignitate: s̄ de paupm sororum societate.
glorari. Nec extollant. sicōmuni uite
aliquid de suis facultatib' etulerit: ne de suis
diuitis magis supbiant. quia eas monastio
parcunt. quā si eis in selo fruerent. Alia
quippe quecunq; iniquitas in malis opib'
exercet ut fiant: supbia & etiā bonis opib'
insidiat ut peant. Et quid pdest dissipendo
dare paupib' & paupē fieri: cū anima mi
sera supbior efficit diuitias cōtempnendo.
quā fuerat possidendo. *Unanimit̄ uiuen
dum & dñm m̄ se honorādū. Om̄s q̄ unanimū
& cōcordit̄ uiuite: & honorate in uobis dñm
in uicē. cui templū facite estis. Horis statu
tis orationib' insistendum. Oracionib' in
state: horis & temporib' constitutis. In ora
torio n̄ siendū opus carnale: s̄ sp̄itale.
In oratorio nemo aliquid agat. n̄ id ad qd̄ e*

factum. unde & nom̄ accepit. Et si forte
 aliqui etiā p̄ter horas cōstitutas si eis uacat
 orare uoluerint. n̄ eis sunt impedim̄to. q̄
 ibi aliquid agendum putauerit. **Cūcanti**
mentē cogitandum corde. quāq̄ p̄fert
uoce. Psalmis & ymnis cum oratis dñm.
 hoc uersēt in corde. q̄d p̄fert in uoce. **Id**
cantandū q̄d legit̄ debere cantari. Et no
 lite cantare. n̄ q̄d legitis eē cantandū. Q̄d
 aut̄ n̄ ita scriptū ē ut cantēt. n̄ cantēt.
Carnē ieiunij castigandā quantū ualitudo
p̄mittit. Carnē ur̄am domate ieiunij &
 abstinentia esce & potus. quantū ualitudo
 p̄mittit. **Non ualentib̄ ieiunare ante p̄ndiū**
cibū sumere in dicitū nisi egrotis. Quando
 aut̄ aliq̄a n̄ potest ieiunare. n̄ tam̄ extra
 horā p̄ndi aliquid alim̄toꝝ sumat. nisi eū
 egrotat. **Vt accedentes ad m̄sā cū silentio**
audiāt lectionē. Cum acceditis ad m̄sā.
 donec inde surgatis. q̄d uobis sc̄dm̄ cōsuetu
 dinē legitur. sine tumultu & cōtentione
 audite. Nec sole uob̄ fauces sumāt cibū. s̄ &
 aures esurāt ūbū dei. **Vt dum infirmis**
aliū tractant̄ in uictu firmoꝝ animū n̄
offendat. Qui infirmis sunt. ex p̄stina cō
 suetudine si aliū tractant̄ in uictu. n̄ debet
 aliis molestū eē. nec iniustū uideri eis.
 q̄s fecit alia cōsuetudo fortiores. Nec illas

feliciores putent. quia sumunt quod non sumunt
ipsi. si potest contulerint. quia ualent quod non
ualent ipsi. *De his qui nutriuntur in deliciis.*
qualiter tractandi in monasterio. Si enim
qui uenerunt ex moribus delicatioribus ad
monasterium aliquid alimentorum uestimentorum
opumque datur. quod aliis fortioribus et idcirco
felicitioribus non datur. cogitare debent quibus
non datur. quantum de sua seculari uita ille ad istam
uitam descendit. quam usque ad alios quos
corpore firmiores frugalitate peruenire
nequieverunt. Nec debent uelle omnes quod
paucos uident amplius non quia honorantur si quia
tolerant accipere. ne contingat deestanda per
uersitas. ut in monasterio ubi quantum pos
sunt sunt diuites laboriosius. fiant pauperes
delicati. *Post egrotationem ut cibus recreentur*
cunctas equali cura fouendas. Sane quem
admodum egrotantes necesse habent uni
mus accipere ne contingat. ita deposita egrotati
dine sic tractandi sunt. ut cibus recreentur.
etiam si de humillima paupertate uenerint.
tanquam hoc illis contulerit recentior
egritudo. quod diuitibus anterior est consuetudo.
Ut sanitate recepta uita que per ad suum
reuertatur opus. Sed cum uires persistinas re
cupauerint. redeant ad felicioris consuetu
dinem suam. que famulas dei tanto amplius

debet. quanto minus indigent. nec cibi eas
teneat voluptas iam uegetas. q̄s necessitas
leuauerit infirmas. Illas estiment
feliciores q̄ in sustinenda paupertate fuerit
fortiores. Melius ē enī min⁹ egere. quā
plus habere. **Nulli habitū ēē notalē nec**
uestib⁹ placendū s̄ morib⁹. **Non sit nota**
bilis habit⁹ ur̄. nec affectus uestibus
placere s̄ morib⁹. **In processu simul ambulā-**
dum. simulq; standum. **Quando p̄cedi-**
tis. simul ambulate. **Cum ueneritis quo**
p̄gatis. simul state. **In om̄ib⁹ motib⁹ nichil**
fiendū qd̄ quāquā offendat. **In processu.**
statu. habitu. in om̄ib⁹ motib⁹ ur̄is. nichil
fiat. qd̄ cui quā offendat aspectū. s̄ qd̄ uirā
deceat s̄tate. **In nullum uirorum oculi si**
gendi. **Oculi ur̄i & si iaciunt in aliquē**
uiroz. in nullū figant. **Nec enī q̄ndo p̄ce-**
ditis uiros uidere. p̄hibemini. s̄ appetere.
Et ab ipsis appeti uelle. criminofū ē. **Nec**
solo tactu & effectu. s̄ aspectu q̄q; & affectu
appetit. & appetit c̄cupiscentia uiroz.
Nec dicatis habere uos animos pudicos.
si habeatis oculos impudicos. quia im-
pudicus oculus. impudici cordis ē nun-
eius. **Et cum se inuicē sibi met etiā**
tacente lingua c̄spectu mutuo corda nun-
ciant impudica. & sedm̄ c̄cupiscentiā

carnis at̄t̄ro delectant̄ ardore. / etiam in
tactis ab immunda uoluntate corpib⁹ fugit
castitas ipsa de morib⁹. Nec putare debet
qui in uirum si ḡt oculū. & illū in se ipsā
diligit fixum. / ab alijs se n̄ uideri cū hoc
fac̄. Vidēt omnino. / & a quib⁹ se uideri n̄
arbitrāt. Si ecce lateat. / & a nullo hominū
uideat. Quid faciet de illo de sup̄ inspecto
re. / quē latere nichil potest. An idō pu
tandus ē n̄ uideri. / quia tanto uidet pa
cienti⁹ quanto benignius. Illi ḡ soror sc̄a
timeat displicere. / ne uelit uiro male
placere. Illum cogitet omnia uidē. / ne
uelit uirum male uidē. Illi nāq; ē & in
hac causa cōm̄dat̄ tumor. / ubi sēptū ē.
Ab hominatio ē dño defigens oculum.

Pudicitia in uicē custodienda.

Quando ḡ simul estis in ecclia. aut ubi
cumq; ubi uiri sunt. / in uicē ur̄m cus
todite pudicitia. Ds̄ enim q̄ habitat in
uob⁹. / etiā isto m̄ custodiet uos ex uobis.

Quin appetitu uiri fuerit dephensa.

Et si hanc de qua loquor petulantia
oculi in aliq̄ ur̄m aduertis. statū admo
nere ne male cepta p̄grediant̄. / si dep
rima corrigantur. Si autē & p̄ admoni
tionē t̄m̄t alio q̄cūq; die id ipsū facere
uideritis. iam uelut uulnerata sananda

4

pdat quicūq; hoc potuerit inuenire. p̄us
tam & alii t̄ t̄e demonstrandū ut duō t̄
trum possit testimonio ore cūmnei. & cō
petenti seueritate coherceri. Nec uos iudi
cetis eē maluolas. quando hoc indicatis.
Magis quippe innocentes n̄ estis. si sorores
ūas quas indicando corrigere potestis.
tacendo pure p̄mittitis. Si enim soror tua
uuln̄ haberet in corpore. q̄d uellet ocul
tari cum tumeret secari. n̄ne crudelit̄
ate celaret. & misericōiter indicaret. Quanto
ḡ potī debes manifestare. ne deterī putres
cat in corde. s̄ ante quā aliis demonstrēt
p̄ quas cūmenda eē si negauerit. p̄us abbe
debet ostendi. si admonita neglexerit cor
rigi. ne forte possit secreta correctā n̄ in
notescere ceteris. Si aut̄ negauerit. t̄ nes
cienti adhibende s̄ alie. ut iam corā om̄ib̄
possit n̄ ab una teste argui. s̄ aduab̄ t̄ t̄bus
cūmnei. Coniuncta v̄. sc̄dm̄ abbe t̄ etiā p̄bri
ad cuī dispensationē p̄tinet arbitriū. de
bet em̄datoriā t̄ suscipe subire uindictā.
Quam si ferre recusauerit. etiā si ipsa n̄
abscesserit. de ūa societate p̄ciāt. Non
enim & hoc fit crudelit̄. s̄ misericōiter. ne
ēt agione pestifera plurimas p̄dat. **Vitia
n̄celanda.** Et hoc q̄d dixi de oculo n̄ figen
do. etiā in cētis inuenendis. p̄hibendis

indicandis. euincendis. uindicandisq; peccatis diligent & fideliter obseruet. cū dilectione hominum. & odio uicior. **Delictis & munusculis occulte n̄ accipiendis.** Quęcūq; autē in tantum p̄gressa fuerit malū. ut occulte litas ab aliquo t̄ quelibet munuscula accipiat. si hoc ultro c̄stiter. pareat illi & orēt̄ pillā. Si autē deprehenditur atq; euincit. sedm̄ arbitriū abb̄et̄ p̄bri grauius em̄detur. **Vestes sub una custode habende.**

Vestes ūas in unū habeatis. sub una custode. t̄ duab; t̄ q̄t̄ sufficere possint ad eas excuiciendas. ne atinea ledant̄. Et sic p̄ascimini ex una celleraria. sic induamini ex una uestiaria. Et si fieri potest. ad uos n̄ p̄tineat. q̄d uob̄ induendū p̄tēp̄o. c̄gruentia p̄ferat̄. utrum hoc recipiat una q; q; q̄d deposuerat. an aliud q̄d altera habuerat. dum tam̄ unicuiq; put̄ cuiq; op̄ ē n̄ negēt. Si autē hinc int̄ uos c̄tentiones & murmura orunt̄. con̄ querit̄ aliq; se deteri accipisse quā p̄us habuerat. & indignā se cē q̄d n̄ ita uestiat̄ sic alia soror ei. hinc uos p̄bate q̄ntū uob̄ de sit in illo interiore sc̄o habitu cordis. qui p̄ habitu corporis litigatis. Tam̄ si sic ūa tolerat̄ infirmitas. ut hoc recipiat̄ q̄d posueratis. in uno tam̄ loco sub cōmunib; custodib; habete q̄d ponitis. Op̄ n̄ p̄p̄ū s̄ in cōmuniuo

ne **fiendum.** Ita sane ut nulla sibi aliqd opet.
 si omnia ura opa munu fiat maiori studio. &
 frequentiori alactate qua si uob singulis faciatis
 ppa. k artas eni de q septu e qd n querit que
 sua sunt. sic intelligit. qa comuna ppris. n p
 pa comunib ante ponit. Et ido qnto ampli re
 comune qua ppa ura curaueritis. tanto ampli
 uos pficere noueritis. ut in omib qb utit tran
 situra necessitas. sup emineat que pmanet ea
 ritas. **Ut ea que a parentib proximis laruunt mo
 nasterio pficiant.** Cosequens g e. ut etia cuqs
 sui filiab aut aliq necessitate ad se ptinentib in
 monasterio estitatis. t aliqua etulit ueste. siue
 qd libet aliud int necessaria deputandu. n occulte
 accipiat. si sit impotestate abbe. ut in re com
 munē redactū. cui necesse fuerit pbeat. **Quob
 litū celauerit. furti rea erit.** Qd si aliq re s col
 lata celauerit. furti iudicio edepnet. **Vestimenta
 soromb abbe uisione lauanda.** Vestimenta ura
 sedm arbitrium abbe lauerit. siue auob siue
 aullomb. nemunde uestis minus appetit inuo
 ris anime sordes contrahat. **Infirmantib Lauacru
 indulgendū. cōsiliū medici reqrendū.** Lauacru
 etia corporis. cu infirmitatis necessitas cogit.
 minime denegat. fiat sine murmure de consilio
 medicine. ita ut etia si nolit infirma. iubente
 abba faciat qd faciendū e p salute. si au ueloz
 forte n expedit. siue cupiditati n obediat. Aliqn

do enim etiā sinoceat, pdesse credit qđ delectat.
Deniq; filatē sē dolor in corpe: famule di di
centi qđ s̄ doleat. sine dubitatione credāt. Si
tam̄ utrū sanando illi dolori qđ delectat expe
diat. sinē certum. medicus cōsulāt. *Ut cū egro
tante ad lauacrū t̄ albi n̄minū quā due diri
gant. Neq; eant ad balnea sine quocūq; ire ne
cesse fuerit minus quam due uel tres. Et illa
quę habet aliq̄ eundi necessitatē. cū qb̄ abba
uissert ire debet. Egrotantiū cum ad abbsā
p̄tinebit. Egrotantiū cura. siue p̄ēgitudi
nē reficiendō. siue aliq̄ inbecillitate. siue etiā
febrīb̄ laborantiū. unū alicui debet iungi.
ut ipse de cellario petat. qđ cuiq; op̄ eē p̄spe
erit. *Ut cellerariū s̄ uel quę uestibus
p̄sunt. sororib̄ libent̄ seruiant. Siue autē q̄
cellario. siue quę uestib̄. siue q̄ codicib̄ p̄ponunt.
siue murmure seruiāt sororib̄ suis. *Ut codices horis
certis petant̄ & reddant̄. Codices certa hora.
singulis qb̄q; dieb̄ petant̄. Extra horā q̄ pete
rit. n̄ accipiat. *Ut uestim̄ta & calceam̄ta sororib̄
ab his qb̄ commissi s̄ cū necessaria dent̄. Vesti
m̄ta v̄ & calceam̄ta q̄ndo fuerit̄ indigentib̄ ne
cessaria. dare n̄ differat̄ sub quō. custodia s̄
que poseunt̄. *Ut nulle sint un̄t̄ sorores lites.
siorte fuerint̄ intra diei spacii t̄minentur.
Lites nullas habeant sorores. aut̄ summitten
te diabolo emerferint. quā celerrime finiāt̄.*****

6
ne ira crescat modium. & trabē faciat defes-
tūca! & animā faciat homicidā. Sic em̄ legitis.
Quod dicit fratrem suum! homicida ē.
Ut qui leserit sororē cūctio. celerit̄ supplicet
ut offensus ad ignoscendū sit, p̄mpta. Que
cumq; cūctio t̄ maledicto etiā crimine obiecto
sororē leserit. satis factione quātoci em̄det
q̄ā deliquit! & illa q̄ lesa ē. sine difficultate
sorori satis facienti dimittat. Si autē inuicē
se leserint. inuicē s̄ debita relaxare debe-
bit. p̄pt̄ orationes ur̄as! q̄s utiq; q̄nto cre-
briores habent. tanto saniores habere de-
betis. Melior ē autē que quāuis ira sepe tēptat̄
tam̄ impetrare festinat. ut s̄ dimittat cui
se fecisse agnoscit iniuriā! quāq; tardi' iras-
cit. & ad ueniā petendā tardius inclināt. Que
autē n̄ uult dimittere sorori! n̄ speret accipe-
orationis effectū. Que autē nūquā uult petere
ueniam. aut n̄ ex animo petit. sine causa
ē in monasterio! & si inde n̄ p̄ciat̄. foris ē.
Ad duriorib' ūbis parendū. Proinde uobis
q̄ib' duriorib' parcite. Que si emissa fuerit
ex ore ur̄o! n̄ p̄geat ex ipso ore p̄ferre me-
dicam̄ta. uñ facta sunt uulnera. *Cum abba*
amore discipline peccantē duris incre-
pauerit ūb. n̄ supplicandū. Quando autē
necessitas discipline minorib' coherendis
dicē uos dura ūba cōpellit. & si in ipsis modū

uos excessisse seruitus. n̄ auob̄ exigitur: ut uob̄
a subditis ueniam postuletis. ne ap̄ eas q̄s oportet
ēē subiectos. dumnuma seruāt̄ humilitas.
regendi frangāt̄ auctoritas. Si tam̄ petenda
ē uenia ab om̄iū d̄n̄o. qui nouit etiā eas quas
plus iusto forte corripitis q̄nta beniuolen
tia diligatis. Non aut̄ carnalis. s̄ sp̄ualis
int̄ uos debet ēē dilectio. **Abbatissa acunctis
horanda est.** Abbatisse tanqm̄ mat̄ obediāt̄.
multo magis p̄sbuero. q̄ om̄iū ur̄m curā
gerit. **Regule custodia abbe. cura seruari
debet. ut etiā disciplinā cōmissa minime
inm̄data p̄teant.** Ut q̄ cuncta ista seruent̄.
et si quid seruatū min̄ fuerit n̄ negligent̄ p̄te
reatur: s̄ ut em̄dandū corrigendū q̄ curet̄.
ad abbas p̄cipue p̄tinebit. ut ad p̄br̄m cui maior
ē auctoritas referat. q̄d modū t̄ uires eī exce
dit. **Qualē se abba debeat estimare. t̄ q̄lis
asus sit habenda disciplinab̄.** Ipsa v̄ q̄ uob̄
p̄ē. n̄ se existimet uire potestatis d̄n̄ante
s̄ caritatis seruente felice. Et honore corā uob̄
p̄lata sit uob̄. timore corā d̄o p̄strata sit pe
dib̄ ur̄is. Circa om̄s se ipsā bonoꝝ p̄beat ex
emplum. Corripiat inquietas. c̄solēt̄ pusil
lanimes. suscipiat infirmas. patiens sit ad
om̄s. Disciplinā libens habeat. metuenda
imponat. Et quāuis utrūq̄ sit necessariū.
tam̄ plus auob̄ amari appetat quā timeri.

7
semper cogitans de se, pro vobis reddituram esse ratio-
nem. Vnde vos magis obediendo non solum vris sed etiam
ipsi miseremini. que vni vobis quanto in loco
superior est, tanto in periculo maiori versatur.

Summa pro dilectionem seruanda. Vonet
dominus ut obseruetis hec omnia cum dilectione
tanquam spiritualis pulchritudinis et gratie ama-
trices, et bono christi odore de bona euerfatio-
ne flagrantem, nisi sic seruis sub lege, sed sic liberi
sub gratia constituti. **Ut ponimus dominum**

Sororibus hic libellus legatur.

Vt autem vos in libello hoc tanquam in speculo
positis inspicere, ne oblivione aliquid negli-
gatis, semel in septimana vobis legatur. Et si
vos inueneritis ea que scripta sunt facientes,
agite gratias domino bonorum omnium largitori. Vbi
autem sibi quilibet vrum uiderit aliquid de-
esse, doleat de preterito, caueat de futuro, orans,
ut et debitum se dimittatur, et in temptatione
non inducatur, amen. **Incipiunt expositiones Regule**

HEC PRECEPTA QUE
subscripta sunt, id est regula ap-
pellantur, quia videtur in eis
vobis recte viuendi norma
explicari. Regula autem dicitur, eo quod
recte regat, ut recte doceat, et quod nos dicimus
regula, greci canon appellant. Vnde etiam
greco nomine canonici, id est regulares ap-

pellati sunt. hec in monasteriis constituta iuxta
regularia precepta sanctorum patrum canonice
atque apte uiuunt. Quibus dicitur: *Hec sunt que ut
obseruetis precipimus in monasterio constituta.*

Ad hoc nobis diuina precepta leguntur. quatinus lecta
intelligantur. intellecta opere compleantur.
Nam si intelligantur & non impleantur. metuenda
est illa sententia que dicitur: Seruus qui scit uoluntatem
domini sui & non facit. plagis uapulabit multis.
Hinc paulus ait. Non enim auditores legis sed
factores iustificabuntur. Audiamus ergo sacra
precepta per dei. & memores simus mandatorum
ipsius ad faciendum ea. quia sic beatus iacobus
si quis in lege perfecta prospexerit libertatis. &
permanserit non auditor obliuiosus factus. sed fac
tor operis. hic beatus in facto suo erit. Et dominus
in euangelio. Beati qui audiunt uerbum dei. &
custodiunt illud. Igitur hec que precipiuntur
nobis in monasterio constituta. humiliter ad
tendamus. *Primum inquit per que in unum
estis congregati. ut unanimes habitetis in do
mo. & sit uobis anima una & cor unum in deo.*

Prima nobis admonitio fit de unitate & con
cordia. & tali concordia que in deo fit. Nam
concordia ad faciendum peccatum. mala est. Con
cordia uero ad faciendum bonum. ad sectanda ius
ticiam. ad seruendum deo. bona est. hoc est propter quod
in unum sumus congregati. scilicet ut in ser

8
uitio diuino unum spm̄ & unū animū om̄s
habeam̄. Et idō p̄cipit ut unanimes habitem̄
in domo. & sit nob̄ anima una & cor unū
in dō. Oportet enim si in uno sumus con
gregate corporalit̄. ut simul habitem̄
sp̄ualit̄. Non enim p̄dest si nos t̄inet una
domus. & separat diuersa uoluntas. Plus
enim adtendit d̄s unitatē animi. quā loci.
Ecce in una domo sum̄ plures homines.
diuersi mores. diuersa corda. diuersę
anime. Hęc om̄ia debet conuungere in unū.
una intentio. & un̄ amor in d̄m. Debem̄
ḡ in hoc eē unū animi & unū uoluntatis
ut seruiam̄ dō. & ut diligam̄ d̄m ex toto
corde & ex tota anima. & proximū nr̄m
sicut nos. Necessaria itaq; ē nob̄ uirt̄ cōcordię.
que sic haberi potest. si soror cū uenit
ad monasterium incipit se spoliare p̄p̄a
uoluntate. atq; illū imitari qui ait. Non
ueni facere uoluntatē meā. Et iterū.
Pater n̄ sic ego uolo. s̄ sic tu. Hoc ē enī qd̄
maxime adducit cōcordiam. si q̄ n̄ suā
fatiū suoluntatē facere studeat in bono.
Et hoc ē magne humilitatis indicium. Inde
generat̄ obedientia. & crescit caritas atq;
iusticia. & ceterę uirtutes. Quod si ego uolo
facere uoluntatē meā. & ista suā. & illa
suā. fiunt diuisiones. oriunt̄ lites. irę

quoque & irace. que sunt opa carnis. & sic ait
in aplos. qui talia agunt. regnum dei non sequentur.
Sunt quedam in congregatione. obstinaces in suo
sensu. sapientes in oculis suis. Et hoc quod in
animo conceperunt quasi exeratione defendunt.
nec se alius. sed alios se applicari extendunt.
Et si uiderint se inobtemperari. statim commouentur
atque alios perturbant. Tales solent esse rebelles
mandatis seruorum. plurimumque in eis regnat
passio inobedientie & impatientie. Istenus
idonee ad concordiam. Nam iuxta apostoli uocem.
euauerunt in cogitationibus suis & obscura
tum est insipiens cor eorum. Dicentes enim se esse
sapientes. stulti facti sunt. Magna quippe
obscuritas cordis est superbia. & ualde stulta
sapientia est. alius se uelle preferre. Quo est
idem apostolus ait. Si quis uiderit ita uos sapiens
esse. stultus fiat ut sit sapiens. Sapiens enim stul-
ticia est. & secundum dominum magna sapientia. omnibus
se iudicare inferiore. Inde scriptum est. Quanto
maiores tanto te humilia in omnibus. hic
dominus discipulos suos inter quos erat euentio quos eorum
est maior. statim ad humilitatem & eorum
diam reuocat dicens. Qui maior est uirum.
ipse erit uirum seruus. Et ipse filius hominis
non uenit ministrare sed ministrare. & animam
sua dare redemptionem pro multis. Ergo
unamnes habitemus in domo. Bonum est

enim et nocendum do. fr̄s habitare in unum.
 nec tā placent ei nra ieiunia. nre elemosine.
 orōnes. nra sac̄ficia. qm̄ concordia. Ideo
 dic̄ in euglio. Vade p̄us reconciliari fr̄i tuo.
 & tunc ueniens offeres mun̄ tuū. Cax̄q̄b̄ uerb̄
 patet. quia q̄ cōcordiā n̄ habet. omnipotenti
 dō digne offerre sac̄ficium n̄ ualet. Pensare
 q̄ debemus. quāta sit apud d̄m cōcordie uirt̄.
 sine q̄ n̄ placent ipsa sac̄ficia q̄b̄ delent̄
 pecc̄a. Et sciendum ē q̄a cum ad cōuersionē
 uenim̄. c̄tra diabolum certam̄ assumim̄.
 Nichil ē autē qd̄ ipse tantum timeat. q̄ntū
 caritatis unitatē. Nam si distribuim̄ totū
 qd̄ habemus p̄pt̄ d̄m. hoc diabol̄ n̄ timet.
 quia ipse nichil possidet. Si ueniamus.
 hoc ipse n̄ metuit. quia cybum n̄ sumit.
 Si uigilamus inde n̄ terrēt. q̄a ipse somno
 n̄ utit̄. Si si caritate cōiungimur. inde ue
 hemiter expauescit. quia hoc tenem̄ in
 trā. qd̄ ipse in celo seruare c̄tēpsit. Et tunc
 ē qd̄ sc̄a eccl̄a tribilis ēē ut castōz. acies or
 dinata describitur. quia sic hostes timent.
 quando acie castōz bene ordinatā & cōiunctā
 incedē ad bellum uident. ita nimirū diabol̄
 expauescit. quando sp̄uales uiros uirtū
 armis accinctos. in unitate cōcordie uiuere
 c̄spicit. uict̄ q̄ uehement̄ dolet. cū eos p̄
 discordiā diuidere & penetrare n̄ ualet.

Et me de dño scriptum ē. Fact' ē in pace loc' ei.
Ibi confregit potentias arcuum. scutū &
g. & bellum. Ex quib' uerb' patet. quia omnia
diabolica arma frangit concordia. *Et
sit uob' anima una & cor unum in dō.*

He sunt p'mittie spē. quas ex p'mordio nr'e
conuersionis offerre omnipotenti dō
debemus. sic ipsa sapientia p'cipit dicens.
Fili da m' cor tuum. Prus enī corde & uolun-
tate trahimur ad dñm. Ergo si cor p'te. sepam
a dō. corde & animo ungam' dō. ut possim
uera c'ti dice. m' aut' adherere dō bonū ē.
Nam qui adheret dō. unus spē ē. Adhere-
amus g' ei. ut simus fortes p' ipsum. ut sim'
unum in ipso. & beate cum ipso dicam' ei.
Adhesit anima mea p'te. Caritas nos sepa-
rat a mundo. & ipsa nos conuungit dō. Sic
erit nob' anima una & cor unum in dō.
si ex toto corde & ex tota anima diligam'
dñm. D's ē enī caritas. & qui manet in cari-
tate. in dō manet. & d's in eo. Et quia cari-
tas n' querit que sua sunt. recte subun-
gitur. *Et n' dicatis aliquid p'pium. s' sunt
uobis omnia communia.* Non enī de-
bem' aliquid habere p'pū. aut q'equā
dicere meū. s' nr'm. ut dicat' nr'a cappa.
nr'a tunica. nr'a domus. nr'a causa. & in ce-
teris similit'. Omnia enī in communi debem'

habere. & omnia communi nomine appellare.

Sed in hunc pensandum est. quanta differentia sit inter
 carnales fratres & spirituales. Nam illi quod commune
 est diuident. isti quod diuisum erat in commune
 ponunt. Ibi quisque quod suum est querit. isti non
 que sua sunt querunt sed que ihesu christi. Plus ergo
 ualet ista propinquitas quam illa. quia illa de
 se ista crescit. Illa habet diuisionem. ista unitatem.
 Illa transit cum seculo. ista permanet cum futuro.
 Ad hoc enim in ista domo simul uiuimus. ut
 postmodum in celesti regno simul ma
 neamus. Filii dei sumus inquit apostolus. si nondum ap
 paret quod erimus. Scimus autem quoniam cum appa
 ruerit similes ei erimus. quomodo uidebimus eum
 sicuti est. Et iterum. Non habemus hic manentem
 ciuitatem. sed futuram inquirimus. Ergo non debemus
 habere propria. sed sunt nobis omnia communia.
 Partes scilicet faciunt homines in hoc seculo. alii aurum
 & argentum. alii domos & familias. alii nomen
 grande. potentiam & gloriam. alius hoc alii illud.
 diuersi diuerso modo. pars uero piorum est ipse
 deus. Et nos si uolumus habere talem partem. talem
 hereditatem ut est dominus. tales nos oportet ex
 hibere. ut digni simus eum possidere. & possi
 deri ab ipso. Ergo si uolumus in hereditatem
 possidere dominum. nichil debemus habere extra
 dominum. Numus est auarus. cui non sufficit deus.
 Quasi quod propria aliud querimus. uerbi gratia aurum.

argentum. possessiones. cum istis partibus
pari fieri dominus designatur. Verba sunt beati
Iheronimi. Ego inquit non accipio hereditatem
inter ceteras tribus. sed quasi sacerdos & leuita unio
de decimis. & altari seruiens. altaris susten
tor oblatione. habens uictum & uestitum. his
contentus ero. & nudam crucem nudus sequar. Beati
enim pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum.
Et quia quamdiu hic uiuimus. corporali ne
cessitate indigemus. recte subuictum est.

Et distribuuntur unicuique uictum a abbate uictum & etc

Sic enim dominus uoluit ordinari ecclesias quantum
suas. ut alienuacarent spiritualibus. alie eis tempo
ralia ministraret. Et ideo alias noluit esse
ab abbatibus alias subditas. Ab abbatibus
officium est. subditis corporalia ministrare.
Subditorum ministerium est. spiritualibus studium
insistere. lectioni. orationi. contemplationi uacare.
in psalmis. ymnis. & canticis spiritualibus.
celesti domino cotidie deseruire. Tanto ergo
operum est ut circa se solliciti uiuant. quanto
eius aliena cura non implicat. Constitutum est
a domino. ut qui altari seruiunt de altari ui
uant. Dignus est enim sic ipse ait. operarius
mercede sua. Et ideo si uiuimus de annona
christi. iustum est ut laborem in seruitio christi.
& tunc digne mercedem accipiamus. si uisus bone
operari fuerimus. Dicit enim paulus apostolus.

Qui n̄ vult opari. nec manducet. Q̄d si n̄ la
 boramus & manducam̄. tanto maioris
 em̄nis efficiamur rei. quanto di beneficia
 sumimus indigni. Oportet ḡ ut seruam̄
 ei a quo pascimur. si sine pietō anime uo
 lumus sumē. h̄ q̄d nob̄ dist̄buit. & tanto
 plus sollicitē debem̄ eē in bono ope. q̄nto
 ea percipim̄ sine magno labore. Nam quid
 mirū sibi q̄ temporalib̄ occupant. min̄
 studiosē uiuunt. si frequēt̄ in cogitōnib̄
 & sermōnib̄ atq; actionib̄ suis offendunt.
 & sus̄ enī seti. hominē ad peccatum & q̄n
 do inuitum trahit. Hic v̄ q̄b̄ & cura mun
 di & occasio peccandi de ē. q̄nto minus
 religiosē uiuunt. tanto sup̄nū iudicē
 offendunt. nec sine ḡui pietō anime
 in min̄is negligentius delinquit.
 Pensem̄ ḡ ad q̄d nob̄ uic̄ & regnū d̄i dis
 tribuit. ut sit totum nr̄m desiderū que
 rere p̄mum regnum d̄i & iusticiā eius.
 p̄pt̄ q̄d h̄ om̄ia nob̄ adiciunt. Qualit̄ aut̄
 distribuendum sit. ostendit̄ cū subinfert̄.
Nonequalit̄ om̄ib̄. quia n̄ equalit̄ ualeat
 om̄is. si pot̄ uniuers̄ sic̄ eiq; opus fuerit.
Et hoc auctoritate ap̄lica corroborat
 dicens. Sic enī legit̄ in actib̄ ap̄toꝝ. quia
 erant illis om̄ia communia. & distribue
 bat̄ uniuers̄. sic̄ eiq; opus erat.

Hoc est ita intelligendum. ut cuique quod opus erat
sic abundantem distribuere. ut nullam ha-
berent indigentiam. Cum enim scriptum sit quod
inter eos nullus egerat. scriptum est legimus
de ipsis apostolis. quod seruebant deo infame
& siti. in frigore & nuditate. Ex quibus uer-
bis colligendum est. quia multi corpore indi-
gent non animo. Qui semetipsos abnegant
propter christum. animi uirtute ipsam suam super-
ant naturam. De enim dilectio que fortis est
ut mors. non solum illicita desideria. uerum
& ipsos corporales & naturales plerumque ex-
tinguit affectus. In primitiua quippe ecclesia.
tanta erat gratie spiritualis habundantia. ut
non solum modico contenti essent. sed ipsum quod
nichil habebant. pro summis diuiciis depu-
tarent. Unde apostolus ait. Nichil habentes. &
omnia possidentes. Hinc est quidam uir sanctus
ait. Sufficiebat nobis paupertas nostra. ut di-
uitie computarentur. Item apostolus. Magnus
inquit questus est pietas cum sufficientia.
Habentes quod uicem quibus regamur. his
contenti sumus. In huiusmodi ergo non debemus ad-
tendere uoluntatem carnis. sed ualitudinem
nature. Plus enim appetit carnalis uo-
luntas. quam necessitas. Quam ob rem in eo quod
dicitur ut unicuique quod opus est tribuat. iste modus
seruandus est. quatinus sic nutriatur corpus

ut seruat. & iterū sic rep̄matur ut n̄ sup
biat. sic seruetur necessitas nature. ut ab
scidatur supfluitas c̄cupiscentie. Seq̄r.

*Quæ aliquis habebant in seclō. q̄ndo ingressi
sunt monasteriū. libent̄ uelint illud eē
commune.*

fortes

Hoc fecer̄ p̄mituē ecclē fr̄s. Dignū enī
eis uidebat̄. ut qui communē habebant
grām communē habent & substantiā.
& quib' un' erat x̄p̄e. un' esset & sumpt'.
Bene aut̄ additum ē. libent̄. q̄a hylarē da
torē diligit d̄s. Libent̄ debem' trena dare.
ut possimus celestia comparare. Regnū enī
celoz tantū ualet q̄ntū habes. Nich' uili cū
em̄t. nich' cari eum possidet. Duo sunt
que relinqui oportet p̄t̄ d̄m. faculta
tē scit̄ possidendi. & uoluntatē habendi.
Tunc ē q̄d d̄ns ait in euglio. Qui n̄ renun
ciauerit om̄ib' que possidet. n̄ pot̄ m̄s esse
discip̄s. & iterū. Qui uult p̄ me uenire.
abneget semet ipsum. Illud p̄tinet ad
substantiā. h̄ ad uoluntatē. Non enī suffic̄
extiorē relinquere substantiā. n̄ int̄
orē abscedam c̄cupiscentiā. Vñ & subdit̄.
*Quæ aut̄ n̄ habebant. n̄ ea querant in mo
nasterio. que nec foris habere potuer̄.
Et iā ille qui nich' habebant foris. habent
intus q̄d relinquere possint p̄t̄ d̄m. sci*

licet uoluntate habendi. Unde scriptum est.
Non cupisces. Plus enim ad tendit affectum de-
quorum censum. Hinc per sapientiam dicitur. Filius. dam-
cor tuum. Quod utique fieri non potest. nisi prius
carnalis appetitus ressecetur. Primum ergo uideamus
habita deserere. deinde terrena non querere.
ut postmodum liberi ad celestia possimus an-
helare. Et ne uideatur pauperibus solum quod ad christum
conuertuntur. necessaria non debere ministra-
ri. quia nichil querere in monasterio pre-
cipiunt. subiunctum est. Si tamen eorum infirmitas
quod opus est tribuat. etiam si pauperes eorum. quando foris erant.
nec ipsa necessaria poterant inuenire. **S**ive enim
diuites sunt siue pauperes. siue nobiles siue igno-
biles. quicumque accedunt ad seruitutem christi. iustum
est ut uiuant de annona christi. Dignum est enim opera-
rius mercede sua. **T**antum ideo non putent se esse
felices. quia inueniunt uictum et tegumentum. quale
foris inuenire non potuerunt. **M**ultum enim ad conuer-
sionem ueniunt. in tantum propter anime salutem. quam
propter corporis necessitatem. **Q**ui non dominum colunt. sed
uentrem suum. De quibus apostolus ait. quia horum deus uentrem
est. Talibus dicit dominus in euangelio. Amen dico uobis. que-
ritis me. non quia uidistis signa. sed quia manduca-
stis de panibus meis. **H**orum tota intentio
est atque felicitas. ut bene pascantur. bene uestiantur.
et bene sit eis temporaliter. **E**t quia terrena appetunt.
celestibus prestantur. **R**ecipiunt enim sic dominus

ait mercedē suā. Unde sum opē nob̄ cauē-
 dum ē. ne temporalib̄ inhercam̄ bonis. Idō
 psalmista nos admonet dicens. Diuitie si af-
 fluant. nolite cor̄ apponē. Terrena q̄dē nob̄
 inusu eē debent. celestia aut̄ in desiderio.
 Est enim quedā ammirabilis & magna
 multitudo dulcedinis d̄s. q̄ abscondit ti-
 mitib̄ se. De qua scriptum ē. quia ocl̄s n̄ uidit.
 nec auris audiuit. nec in cor̄ hominis as-
 cendit. que p̄paratū d̄s diligentib̄ se. Vñ
 p̄pha. Satiabimur inq̄t cum apparuit
 gl̄a tua. Illa q̄ facietas. debet eē nr̄a felici-
 tas. *Sec̄r. Nec erigant ceruicē q̄ sociant̄
 eis ad quas foris accedere n̄ audebant. si sur-
 sum cor̄ habeant & trena uana n̄ querāt. ne
 incipiant eē monastia diuitib̄ utilia n̄ paup̄ib̄.
 si diuites illie humiliant̄. & paupes illie inflant̄.*
Ceruicē erigere. signum sup̄bie ē. Si sup̄-
 bis anglis n̄ fuit utile celū. constat q̄a hōib̄ sup̄b̄
 n̄ erit utile monasteriū. Et si sēs sit loc̄. si sēs
 sit habit̄. si sc̄a opa mdeant̄. totū ex incio
 sup̄bie inutile habēt. Sup̄bia enī casū h̄t.
 Ideo sēs dāuid orat ad d̄m. ut n̄ ueniat ei
 pes sup̄bie. quia ibi cecider̄ q̄ opant̄ inq̄-
 tate. expulsī sunt. nec potuer̄ stare. Quo
 contra humilib̄ utilia sunt monasteria.
 Ipse quidē bona que faciunt n̄ amittunt.

Ipsi enim sunt docibiles di. sic scriptum est. Do-
cebunt me in uas suas. Et iterum. Qui emittit fon-
tes in uallibus. id est gratiam suam prestat humilibus.
Ipsi quod bona que faciunt non amittunt. quia
custodent uirtutem humilitatem non deserunt. et quia
iuxta euangelium recumbunt in nouissimo
loco. et secundum prophetam eligunt abiectum esse
in domo dei. id est ab ipso celesti domino merentur
exaltari. sic scriptum est. Omnis qui se exal-
tat humiliabit. et qui se humiliat exalta-
bit. Tertium. Superbis resistit deus. humilibus
autem dat gratiam. *Rursus etiam ille qui aliquid ce-
debat in seculo. non habeat fastidio sorores
suas. quod ad illam seam societatem ex paupertate
uenerit. Magis autem studeat non de parentum diuitum
dignitate. sed de pauperum sororum societate gloriari.*

Sum in ope cauere debes sorore. quod ad seam soci-
etatem et communem uitam uenerit. ut non habeat
aliam fastidio. quia eo ditior fuerit ut
nobilior. siue sapientior. quod sic dicit apostolus.
infirma mundi elegit deus. et ignobilia et
temptabilia. ut negletur omnis caro in conspectu
eius. neque potens in potentia sua. neque sa-
piens in sapientia. neque diues in diuitiis. Non
enim personarum acceptio est apud deum. Nam idem
dominus. diues in omnes qui inuocant eum. Bene
autem non de dignitate diuitum parentum. sed
de societate pauperum fratrum percipimur gloriari.

14.
quō ipse q̄d ues ē in glā sua. paup fact' ē p nob.
n̄ diuitib' s' paupib' dignat' ē sociari. unde
& nos paupes sum' p p̄t' ipsum. quō paupib'
pmissū ē regnū celoz. Glari q̄dē de diuitis.
p̄tinet ad uanitatē mundi. de paupitate
& glari. p̄tinet ad beatitudinē

Nec extollant. si communū uitę aliq̄d de suis
facultatib' ētulerūt. Nec de suis diuitis magis
supbiant q̄a es in monastio paruunt. quā si eis
in sc̄lo fruerent. **H**ęc p̄cedit sententia & ea
quę subsequit'. nob duo genera supbie de
signant'. unū carnale. aliud sp̄itale. Nā
paupes fastidire. & de nobilitate generis
glari. ad carnalē supbiā p̄tinet. quę int'
homines sc̄lares frequent' solet euenire.
De opib' aut' misericordię extollere. supbia sp̄i
talis ē. quę solet etiam regulares corrūpe.
Magis aut' timenda ē sp̄italis supbia quā
carnalis. quia se extollere de bono ope
aut uirtute. ab alto cadere ē. Et quanto
altior ascens'. tanto ē piculiosior casus. Dñs
dic' in euglio. Cū facis elemosinā. nesciat
sinistra tua q̄d faciat dextera tua. ut ele
mosina tua sit in abscondito. & ille q̄ uidet
in abscondito reddet t'. **E**t dexteram recta
opatio. p̄ sinistra fauor sc̄li uel elatio de
signat'. Cęchis ḡ uerb' admonem'. ut recta
quę agim'. abscondere ab elatione. stude

am. Alioquin. mercede n̄ habebim⁹ ap̄ d̄
patrē nr̄m. Deinde ostendit quantum sit in
cum. supbie. cum subiungit. *Alia quippe
quecumq; iniquitas in malis opib⁹ exercēt ut
sunt. supbia v̄ etiā bonis opib⁹ insidiāt ut peāt.*

Ex hoc apparet. quia ceteris viciis maior ē su
pbia. Et uicia enim & virtutes extirminat hu
manā mentē. Supbia dō & hominib⁹ odibi
lis ē. De hac scriptum ē. In uicū omnis peccati
supbia. Prima ē eū in peccando. ultima re
manet in cōflictu. Nam cū seru⁹ dī cetera
uicia supauerit. & iam ad uirtutū alta
ēscenderit. adhuc h̄t pugnā cō supbiā.
quam n̄ expugnauerit. frustra in ceteris
laborauit. Cum ḡ foris bona agim⁹. int⁹ cor
ab elatione custodire debem⁹. q̄a nulla dō
placet cum supbia opatio. Vñ scriptura
nos admonet dicēs. Omni custō dia serua
cor tuū. quō uita ex ipso pcedit. *Et quid
pdest disp̄gendo dare paupib⁹. & paupē fieri.
cū anima misera supbior efficit diuicias cōtēp
nendo. quā fuerat possidendo.* Non pdest
nob nr̄a relinq̄re. n̄ relinquam⁹ & nos. Non
enim dic̄ dñs. beati paupes reb⁹. s̄ beati paupes
spū. quō ipsoz ē. r. c. De contemptu rerū. qsq;
debet eē humilior. n̄ supbior. Et meli⁹ esset
ut eas in s̄cō retineret. quā sic relinqueret
ut inde in monasterio supbiret. Sic ḡ illa

anima e' beata que sua p'p'te d'm paup'ib' d'iu-
 dit ut humiliet. ita illa e' misera que inde
 extollitur: Infelix p'fecto e'. que p'it' uirtutu
 tendit ad uicium. & unde p'miu' habere de-
 buit. inde tormentu' incurrit. Omnis quippe ^{supbia}
 tanto inmo e'. quanto in altu' se erigit. tan-
 toq' p'fundius labit. q'mto excelsius eleuat.
 Resecatis quib'dam uitis. ad unanimitate
 redit. quam p'mo com'ndauit. dicens.

Omnes q' unanimit' & e'cordit' uiuite. & hono-
 rate in uob' d'm in uice. cui te'pla facti estis.

Vnanimit' uiuimus. si unu' in d'o animu' ha-
 beam'. que admodum p'mittua eccl'a. cui
 erat cor unu' & a'ia una. Q'd ait unanimit'.
 p'tinet ad uoluntate. q'd subdit e'cordit'. p-
 tinet ad bonos mores. Et ic e' rect' ordo ui-
 uendi. p'mum ut sit uoluntas una. deinde
 concordia; sor' qui uult e'cordit' uiue.
 p'us debet p'uos mores relinquere. nescit p-
 uersa in ordinata idisciplinata ne anxie-
 tate sua ceteras p'mat. Deinde ita debet
 librare act' suos. sermones suos mot' suos.
 & tota' uitā suā. ut e'cordare possit sedm
 d'm illis cum quib' uiuit. Quia q' sunt n'nulli.
 q' p' q'm se tm relinquunt p'pas seq' uolun-
 tates uolunt. & rursus sunt pleriq' q' in suis
 actib' appetunt sc'lares apparere. ideo dictu'
 e'. Omis unanimit'. & e'cordit' uiuite. Beu'

autē in nob̄ inuicē honoramus. si nos inuicē.
p̄p̄t̄ d̄m̄ diligimus. si p̄cepta ei sollicite cus
todim̄. & efficiamur sc̄m̄ templū ei p̄ inha
bitationē sp̄m̄ q̄ in nob̄. N̄r̄m̄ ē d̄m̄ honorare
p̄ bonā uitā. d̄m̄ ē. nos inhabitare & illus
trare p̄ grām. **Alia expositio.**

Nec extollant̄ si communi uitē. de suis s̄ aliq̄ de
cetera. **Q**uius ē res suas in se tene. &
quam ita eas in monasterio distribue. ut
uelint se inde extollere. Nam si extollunt̄.
deiciunt̄. Quis q̄s enī in eo q̄ d̄m̄ agit int̄.
eset. eo ip̄so tramite quo p̄ficiat cadit. Bona
quippe actio cum elatione. n̄ eleuat. s̄
grauat. Beata ḡ ē illa anima. que potest
dicere eum p̄pha. D̄n̄e n̄ ē exaltatū cor meū.
neq̄ elati sunt. o. m̄i. Neq̄ ambulauim̄.
neq̄ in m̄. sup̄ me. Felix plane ē q̄ n̄ h̄t oc
cultam sup̄biā in corde. neq̄ aptā in corp̄
n̄ in uultu. n̄ in habitu. neq̄. in sermone.
neq̄ in ope. nec in cet̄is motib̄ suis. & si n̄ am
bulat in magnis. idē si n̄ se reputat int̄
magnos. q̄ d̄ nobilis fuerit aut potēs. aut
q̄d suas diuicias communi uitē ētulert̄.
aut q̄d in aliq̄ officio sit utilis. & si n̄ ambu
lulat in mirabilib̄ sup̄ se. ut de religione
& sc̄itate de sup̄ a deo s̄ collata si uelit appa
rere tanquā admirabit atq̄ laudabit.
Raro inuenit̄. q̄ aliq̄m ex his cōmotionē

ū hāt. Vt autē ista omnia supbie gn̄a possit
 supare seruū di. semp dese debet humili
 sentire. & n̄ exaltare animā suā. s̄ in humi
 litate rep̄me. iuxta qđ sc̄ptū ē. Quanto
 maior es. tanto humilitate in om̄ib. Valde
 enī tim̄da sunt que secuntur. *Aua quippe*
quecumq; inq̄tas & cetera usq; pereant. Aua
ricia n̄ exercēt. n̄ inimat opib. Luxuria n̄ ex
erēt. n̄ inimat opib. Similiter & cetera
uitia. Sola supbia & bonis opib. insidiāt ut pe
ant. Idō phariseus bona sua opa p̄didit. quia
ease egisse iactant̄ ptulit. Augustinus. S̄
quidā. q̄ de c̄temptu uane gl̄e uani gloriānt̄.
Similit̄ sunt pleriq; qui de c̄temptu diuicia
rum uani extollunt̄. De q̄b. subiungit̄. Et qđ
p̄dest disp̄gendo. d. p. & p. f. cū amiseru s. e. d. e.
quā f. p. Ac si breuit̄ & apte diceret. Quid p̄dest
pauptas cum supbia. Melior ē diues humit.
q̄ supb. paup. Melior ē humit peccator. quā
iustus elatus. Debet q̄ in om̄ib. eē. seruū di
pusus & circūspect̄. Primū ne mala agat.
deinde ne bona negḡligat. p̄modū ne in
bonis que egerit intumescat. q̄a t̄c ueracit̄
sunt bona que agunt̄. si ea s̄p̄ in humilitate
custodunt̄. Et tunc ueracit̄ sum̄ paupes xp̄i.
si humiles sum̄ p̄ amore xp̄i. Et bi paupes
sp̄u. quō i. ē r. c. Vñ apte subiungit̄.
Om̄s q̄ unanimit̄ & c. u. 7h. in u. d̄m in uicē. e.
t. facti estis.

Paupertas quippe & humilitas generant carita-
te: caritas v̄ unitate nutrit atq; cōcordiā. Uni-
tas autē & cōcordia efficiunt nos tēplū dī. Et tē-
ueracit̄ dñi honorant̄. q̄ndo unanimi rēcor-
dāt̄ unum. Tunc ostendim̄ q̄a sum̄ discipuli xp̄i.
fitenem̄ unitatē caritatis xp̄i. Hic ē qd̄ ipse
dñs ait. In h̄ cognoscēt̄ om̄s q̄a m̄i d. e. si dilect̄
h. ad inuicē. Seq̄r. **Orationib' instare. horis
& temporib' constitutis.** Ante temp' orare. ē
pudencia. in tempore cōstituto orare. ē obe-
dientia. Temp' orandi p̄terire. negligentia
ē. Tanto crebrior debet ēē orō. q̄nto utilior.
Instanti & ardent̄ orare debem̄. Magna enī
sunt bona. que p̄mittit nob̄ d̄s. Nā qd̄ ocl̄s
n̄ uidit. nec auris audiuit. nec in cor̄ homi-
nis ascendit. p̄parauit diligentib' se. Non uult
bona sua querendi & inueniendi facilitate
uilesce. Preciosa & desiderabilis m̄ces. audy
negotiatorē requirit. Ideo nos hortat̄ in
euanglio dicens. Petite. & accipietis. querite.
& inuenietis. pulsate. & apiet̄ uob̄. Non enī
ociosis. tepidis. & negligentib' p̄mittit̄
regnum dī. s̄ sic sēptura dī. regnū celoz
uum patit̄. & uolenti rapiunt illā. Amat
d̄s instantiā. importunitatē. in prece.
Si magna sunt bona. n̄ debent ēē desideria
parua. Cū magnitudine. premioq; cōcor-
dare debet magnitudo desideriorum.

17
Quod si ad p̄mas lacrimas dñs ñ exaudit. nec sic
q̄dē aquerendo & pulsando desistendū ē.
Itanta pot̄ p̄seuerandū instantia. tantoq;
obstinato clamore. frequentand̄ saluator.
donec impleat orantis desiderū. Q̄d si q̄sq̄
nr̄m cōscientiā suam. uel cogitationē. uel
actionē. uitioꝝ sordē sentit eē inq̄natā.
miām redemptoris debet flagitare.
scōꝝq; int̄cessionēs & auxilia postulare. Q̄d
si ad exemplum chanae mulieris inorando
p̄stam̄. fixiq; manem̄. adertit gr̄a cōditoris
nr̄i. que cuncta in nob̄ errata recorrygat.
immunda sc̄ificet. turbulenta serenet.

Fidelis namq; iust̄ ē ut remittat nob̄ peccā
nr̄a. & emundet nos ab oī inq̄tate. si ad
illū sedula nr̄tis uoce clamemus. Et ut se
crete & quiete orare possint. fr̄s. ideo sub
iungit. **In oratorio nemo aliq̄d agat. ñ ad q̄d**
ē factū. unde ñ nom̄ accepit. it si forte aliq̄ ñ p̄t̄
horas cōstitutis si eis uacat orare uoluerint. ñ eis
sint impedim̄to. quib; aliq̄d agendū putauerint.
deo dñs nr̄ uidentes & em̄tes eiecit de templo
dicens. dom̄ mea dom̄ orōis uocabit̄. ut do
ceret in dñica domo nich̄ aliud agendū eē
quā orandū. Ad h̄ enim omnis eccl̄a cōstruit̄. ut
mea oret̄. Ipsa ē dom̄ dī. & porta celi. Ibi pec
catores reconciliant̄. & iusti sc̄ificant̄. Ibi ex
plent̄ diuina myst̄ia. & tractant̄ celestia

sacramta. Inde salomon ait. Dñe: sic uersus fu
erit ppls tuus. & orauerit ad scuarium tuum. & tu
exaudies eos. & dimittes peccata eor. Et ideo
su mox cauendum e. ne aliqd in scuario
dñi fiat. quod aut oculos diuine maiestatis
offendat. aut ibi orare uolentes impediatur.
Qualit aut orare debeam. ostendit eu sub in
fertur: *Psalmus 138. cum oratis dñm. hoc
uerset in corde. qd pferit in uoce.* Psallentiu
in ecclesia mens e cordare debet cu uoce. ut im
pleat illud apli. Psalla spu. psalla & mente.
Orandi ptnatia. ita solum meret ee fructi
fera. si qd ore pcamur. hoc e mente meditem.
Sepe namq oram. & alibi corde intendim.
nec ipsum qd dñs recolim. Si illa oratione
ds n exaudit. cui ipse q orat n intendit. Qd
instinctu diaboli sepe fieri solet. Sciens en
utilitate orandi. & inuidens nob gram in
petrandi. inmittit orantib cogitationum
tumult. ut mentem ab oroe diuidat. & fruc
tu orois tollat. Cont eu malicia. debem
hre nris estantia. ut quanto plus cogita
tionum tba nos impugnat. tanto robusti
nra mens in sui stat rectitudine fixa pma
neat. Mutuum en ad orois puritate uiuat.
si in oi loco ut tempore nos ab actib illicitis te
pem. si semp ab ociosis sermoib auditu pa
rit castigemus & lingua. si in lege dñi am

bulare. & testimonia ei assuescam toto corde.
 seruari. Que cumq; eni sepi age. loq. ut
 audire. solent. eade necesse e sepi ad animu.
 solita ppamq; recurrant sede. Sequitur. **Et**
nolite cantare. n qd legistis ee cantandii. Quod
aut nra scriptu e ut cantet. n cantetur. Non
 enim decet. ut cant' usus ecclesie fieri de
 beat sedm arbitum diuise. s' firmu seruanda
 e sedm septa atq; instituta maior. Similit
 eete esuetudines monasterii. cu auctoritate
 & discretione ordinande sunt. Siquid aut
 mutari oportet aut estitui. n debet h cito
 aut leuit fieri. nec arbitrio tantum duce
 aut trium. s' euocatis sororib' sic sanior
 pars canonice cgregationis decreuerit.
 ordinandum e. Et sciendu qd in omnib'
 auctoritas ecclesiastica magis imitanda e
 quam ratio. quo auctoritas sep obedientie
 & humilitatis e. ratio nnumq. psumptio
 nis. Hoc aut seruandu e in ordine. ut sep
 maturitas & grauitas teneat. Numqd leui
 tate usus sum inquit ap'ls. ut apud me sit
 e & non. Honestu quippe e yreiosu. n
 facile quequa aut leuit uariare. Sequit.

Carnē urām domare ieiunio & abstinētia pot'
resce. qmū ualutudo pmitit. Caro quidē ceu
 pisce adūsus spm. & spē aduers' carnē. S
 ne cūpiscētia carnis pualet. sp'itales

^{famine}
uir. puritate sp̄e eandē cupiscentiā debēt
reprimere. Quando caro domat. sp̄e roborat.
Sed cū adungitur quantū ualitudo pmittit.
uir discretionis commōdat. Peunt enī ipsa
bona. n̄ cum discretionē fiant. Tantū ḡ de
bet que q̄ carnē suā p̄ abstinentiā domare.
quantū pmittit ualitudo nature. Que car
nē suā sup̄ modū affligit. ciuē suū occidit.
Si plus quā oportet alimētis reficiat. hostē
nutrit. Sic ḡ ē nutienda ut seruat. sic do
manda. ut n̄ sup̄biat. In omni abstinētia
hoc semp̄ adtendendū ē. ut uicia extingui
antur: n̄ caro. **Quando autē aliquis n̄ potest**
ieiunare. n̄ tam̄ extra horā prandū aliqd̄ alimē
toe sumat. nisi cū egrotat. Primū uicium ex
octo p̄ncipalib⁹ uiciis. ē gula. Temptatio hui⁹
uicij aliquando fit & de paruis reb⁹ & uilib⁹.
Nam p̄mus hō tēptat⁹ ē. n̄ de porco s̄ de po
mo. Esau autē n̄ de gallina s̄ de lenticia.
ipse saluator n̄r n̄ de carne s̄ de pane. Sūt
autē h̄ uicij tria genera. Vnum gen⁹ ē. q̄ndo
uel cybo uel potu immoderate q̄s utit. Alte
rum gen⁹ ē q̄ndo nimis delicatū cybū uel
potū q̄s desiderat. Extra horā credim⁹ eē.
usq; ad t̄ciā. Nam usq; ad istā horā. n̄ decet
se trē comedere aut bibere. si n̄ egrotat.
Egrotanti om̄i hora licet. Infirmis enī n̄
ē lex posita. Non ieiunantib⁹ nec tam̄ in
terciū genus ē q̄ndo extra horā cibū t̄ potū
uult sumere.

19
firmantibus rectā horā reficiendi intelligim⁹
ab hora tertia usq; ad sextam. ieiunantibus ab
hora nona usq; ad vesperum. Cum apłs p̄cipiat
ut omnia honeste & sedm ordinē fiat. n̄ sob̄
nos cibo & potu tēpate uti oportet. s; & ho
ras cōstitutas obseruare. nec ui de nostra
uita p̄beamus offendicim. Valde enī in
decens ē. si nos reprehensibilit̄ unum. q̄ for
mam recte uiuendi alijs demonstrare
debemus. **Cum acceditis ad m̄sam. donec**
inde surgatis. qđ uob sedm cōsuetudinē legit̄.
sine tumultu & cōtentione andite. Hec sole
uob fances sumant cybū. s; & aures esuriāt
uerbū dī. Illi esuriunt uerbū dī. qđ deside
runt illud audire. Multe sacrā lectionē
audiunt. qur ab ipsa lectione uacue rece
dunt. Nullū ibi affectum habent. nullū
saporem sentiunt. Quicqđ audiunt. facile
amittunt. Iudiciū ē illis audire. qđ audiūt.
Quo c̄tra sc̄ptū ē. Beati q̄ esuriunt & sitiūt
iusticiā. q. i. s. Ideo saturabunt̄. quia p̄
esurierunt. Esuriendo enī efficit̄ hō dign̄.
ut postmodū saturēt̄. Primum q̄ debem⁹
p̄parare cor nr̄m ad esuriendū & desi
derandū uerbū dī. adert̄ quā diuina grā q̄
nos int̄ p̄fundat. & dulcedine atq; sapore
sp̄uali reficiat. ut delectet nos cantare.

quam dulcia faucibus meis eloquia tua. super mel
ori meo. & bonum in lex oris tui super milia
auri & argenti. Non solum quod debemus esse par
ticipes mensae corporalis. sed celestis. nec tan
tum summe cibum corporis. sed anime. &
quanto melior est anima quam corpus. tanto
amplius delectare nos debent alimenta ani
me. quam corporis. Quociens diuina scrip
tura nobis legitur aut exponitur. cogitare de
bemus quia esca spiritualis est que ad nos mit
titur. ad reficienda corda nostra ne deficiamus
in uia. ad roborandas nos contra temptationes
diaboli. & pericula huius seculi. Tale cibum nos
oportet incessanter esurire. atque in mente
uigilanter retinere. ut possimus dicere cum propheta.
In corde meo abscondi eloquia tua. ut non pec
cetur. qui in corde suo sacrum eloquium abscon
dit. uitalis ei cibus est anime. qui a morte id est
a peccato defendit. & in super ad uitam eternam
perducit. Jam quod de infirmis subiungat au
diamus. *Qui infirmi sunt ex perpetua consuetu
dine. si aliter tractantur inuicti. non debet alius
molestum esse nec iniustum uideri. quod aliquis
fecit consuetudo fortiores. Nisi dicat. Fortio
res non debet contristari. si in firmas uidentur mi
seri tractari. Immo quia fortiores sunt. &
in se debent abstinentie seruare rigorem.*

& alia inbecillitate equanimiter portare p̄
 passionē. **N**ec illas feliciores putent quia
 sumit qd̄ n̄ sumit ipse. s̄ sibi potius gratulent̄. q̄
 ualent qd̄ n̄ ualent ipse. **M**elius ē enī abstinere.
 quam sumere. Nam illa uirtus ē. hoc infirmita
 tis. Gratulari s̄ q̄q̄ debet. q̄ dono diuine gr̄e
 tam sanus ē & ualid̄. ut possit s̄ sufficere cōmu
 nis aliq̄ cib̄ & pot̄. Quē nichil delicatū querit.
 nich̄ superfluum. Quanto enī q̄q̄ minus appe
 tit. quanto artius uiuit. tanto beator̄ ex
 istit. Arta enim & angustia ē uia que ducit
 ad uitam. Gaudeat ḡ q̄ potest parere uiuere
 p̄p̄t̄ x̄pm. Parca enim uita occidit uitia.
 libidine extinguit. uirtutes nutrit. animū
 roborat. mentē ad celestia subleuat. **E**t si eis
 qui uenerunt ex morib̄ delicatiorib̄ ad mona
 sterium aliq̄ alim̄tor̄. uestim̄tor̄. dat̄. qd̄ alius for
 tiorib̄ & ideo feliciores n̄ dat̄. cogitare debent
 quib̄ n̄ dat̄. quantū de sua seclari uita illa ad istā
 descendunt. quāuis usq̄ ad alia. qui sunt corpore
 firmitiores frugalitate puenire nequuerunt.
Quare hoc debent cogitare. Scilicet ut exa
 ctione recognoscant. quia iustum ē ut h̄ ḡ plus
 descenderunt plus accipiant. Et cum h̄ iustū eē
 cognouerunt. n̄ uelint om̄s accipere qd̄ paucas
 accipere uiderunt. Tolerandē enī sunt qui min̄
 possunt. Et hoc ē qd̄ subiungit. **N**ec debent
 uelle om̄s. qd̄ paucas uident ampli n̄ q̄a hono
 rē in q̄ pl̄ descender̄ plus accipiant. Et cū hoc iustū

nunt si quia tolerant accipe. Quare: Ne contingat
detestanda puerfitas: ut in monasterio ubi quan-
tum possunt fiunt diuites laboriosifiant pau-
per delicat. Valde quippe detestabile e. ut ibi
fiat paup delicatus. ubi fieri appetit diues la-
boriosus. id e abstinent. Qd tam sepe videmus
contingere in plurib. Multe em qnto nobili-
ores & deliciaiores fuerunt in seculo. tanto p-
modum abiecti & districti uiuunt in mona-
sterio. & pleriq; quanto in seculo abiectiores
& paupiores fuerunt. tanto plus de inde in
monastio extollentias & deliciaones querit.
Sic si dixerimus. ualde detestabile & puer su e:
ibi paupem delicias quas ante n̄ habuit que-
rere. ubi diues p amore dimitit abstinento
laborare. Ille seruit uenit. iste spm. Ille pla-
tam & spaciosam uiam tendit ad penam. iste
partam & angustam uiam tendit ad glam. Sequit.
Sane que admodum egrotantes. necesse habent mi-
nus accipe ne grauent. ita exposita egritudine. sic
tractandi sunt ut citius recreent. & si de humili-
ma paupitate uenerunt. tamquam h illis etulerit
recentior egritudo. qd diuitib anterior e sue-
tudo. Sunt quedam egritudines. in quib sicib-
sumit n̄ adiuuat s; grauat. & tunc necesse
habent egrotantes minus accipe ne grauent.
Exposita autem egritudine. sic tractandi s
ut citius recreent. Et in hac recreatione

sororum. n̄ debet ^ē acceptio p̄sonarum. n̄ debet
 contempni humillima paup̄tas. in his que
 postulat humana necessitas. cum hi ei tribuat
 recens egritudo. q̄d diuitib' anterior' ē suetudo.
 Quereñi misericors ē in alium. d̄s misericors
 ē in ipsum. Vñ ipse ait. Beati misericordes.
 quō ipsi misericordiam ē sequenti. Beat' quoq; io
 hannes ait. Qui uiderit sorore' suā necesse
 habē. & clauerit uiscera sup̄ eam. quom̄ ca
 ritas pat̄s ē in ea. Si q̄ caritatē pat̄s uolumus
 habere. debem' in sororib' misericordie opa exercere.
 Quod eum agimus. illi p̄culdubio deseruim'.
 q̄ electis suis dicitur' ē in iudicio. Infirm' sui &
 uisitastis me. & dedistis m̄ manducare.
 & cetera. Quib' merces mox repondit' cū d̄r. p̄
 cipite regnum q̄ duob' paratū ē ab origine
 mundi. Cum q̄ s̄c̄r̄ trib' nr̄is p̄pt' d̄m ser
 uim'. ipsum regnū celoꝝ adquirim'. Et si opa
 sunt transitoria. merces manet et̄na. *S. cō*
uies pristinas reparauerunt. redeant ad fe
litiore' consuetudinē suam. Felix ē suetu
do ē abstinere. Felix consuetudo ē corp' suū casti
gare. atq; in seruitutē redigere. Felix ē sue
tudo ē. carnalia desideria quemittant ad
uersus animam. abscondere. Que famulas d̄i
tanto amplius decet. quanto min' indigent.!
ne cibi eas teneat uoluptas iam uegetatas. quas
necessitas leuauerit infirmas.

Ad leuandū infirmitatē: necessariū ē curā
carnis agere: que uidet carō postquā uegetata
fuerit. oportet eandē carnem curā reserare:
ne famulas dī teneat uoluptas cibi. ne seruat
gule. que debent anime seruire. Quanto g̃
minus indigent. tanto amplius decet necibi
eas teneat uoluptas ne gule in eū anime
uirtutes tollat. Nullus palmam spūalis cer
tamini app̃hendit. qui n̄ in semetipsa p̃us
passuctā uentris cūpiscentiā carnis in cen
tina deuinet. Neq; enim ad estictū spūalis
certaminis assurgit. n̄ p̃us intra nos metip
sas hostis posit. gule uidet appetit edometur;
sū ea que nob̄ sunt uiciora prosternumus.
nimirum in antē ad ea que longe sunt ex
pugnanda transim. Outr ordinē certami
nis ignorantes. edomare gulā negligunt. etiā
ad spūalia bella c̄surgunt. Quae aliqui multa
ē que magne sunt fortitudinis faciunt.
s̄ d̄nante gule uicio. p̄ carnis illecebrā om̄e
qd̄ fortit̄ egerint pdunt. Et dum uent̄ n̄ re
stringit. p̄ carnis cūpiscentiā simul uicte
uirtutes obrunt. Hoc sig̃ quod muros
ih̄rl̄m p̄nceps coquorū destruxit. quia
uirtutes anime dum n̄ restringit uent̄
pdit. Coegȳpto p̄p̄ts educt̄ in heremo oc
cubuit. quia despecto manna. cȳbos car
num petuit. p̄mogenitorū gl̄am esau am

fit. quia magno est desiderio uile cibum. i.
 lenticulam cepit. Neque enim cibis sed
 appetitum in uicio est. Unde & lautiores cibos
 plerumque sine culpa sumunt. & abiectio
 res sine reatu conscientie degustant. Ca
 itaque sumenda sunt que nature necessitas
 querit. & non que edendi libido suggerit.

Iuas estiment ditiores qui in sustinenda
 parcitate fuerint fortiores. Quae fortitu
 dine parcitatis. depmunt uicia carnis.
 Et mortificatione uiciorum. pcedit pullu
 latio uirtutum. Ipse sunt uere diuitie. quibus
 ditant anime continentium. Unde & subdit.

Melius est enim minus egere. quam plus habere.
 Melius est aliquid egestatis propter deum sustinere. quam
 super habundare. Nam egestas que propter deum
 est generat humilitatem. que est uicium bonorum.
 habundantia parit superbiam. que uicium
 est malorum. Seruus ergo dei. ut uoluptatem atque
 appetitum carnis possit semper reprimere. semper
 debet administrare. ut ipsorum alimentorum &
 uestimentorum minus habere uelit quam necesse est.
 Adiuuatore quippe habemus intentionis interne.
 hunc hominem quem exterius gestamus. & super
 insunt motus lasciuie. ipsi effectus superpe
 tunt operationis bone. Unde necesse est ut interior
 homo noster equus quidem arbitri presideat. inter

se & cum quē exētius gestat. / quatinū ei homo
suis extēior & semp ad debitum ministe
rium seruire sufficiat. / & nūquā sup be
libera ceruice contra dicat. **Non sit nota
bilis habitū ur̄: nec affectetis uestib^{us} placare
s^{ibi} morib^{us}.** Fecit iste uir^{us} sēs qđ docuit. / scri
ptum ē enim quia uestimta ei & calcia
nita. nec nitida nimium. nec abiecta
plurimum. / s^{ed} ex moderato y competente
habitu erant. Ipse qđq^{ue} dese dixisse le
gitur. Fateor: de p̄uosa ueste erubesco.
Non decet hanc p̄fessionē. n̄ decet hanc
ammonitionē. n̄ decet h̄ membra. n̄
decet hō canos. Itine regnū dñs in euglio.
Ecce qui mollib^{us} uestiunt. in domib^{us} regū s̄.
Mollia dicunt uestimta. / eo qđ molle
animum faciunt. Mollib^{us} uestimtis re
gia delectat^{ur} aula. / asp̄is & humilib^{us} xp̄i
delectatur eccl̄a. Talia debent eē uesti
menta clericor^{um}. in quib^{us} nich^{il} notari
possit nouitatis. nich^{il} uanitatis. nich^{il}
sup^{er}fluitatis. nich^{il} qđ ptineat ad sup^{er}biā
& uanam gl̄am. **Iheronimus.** Nonte
nera uestis. s^{ed} mundicia n̄tis ornatū
facit cleruum. Ornem^{us} g^o nos sp̄italib^{us}
ornam̄tis. scil^{icet} castitate. humilitate.
mansuetudine. obedientia. patientia.

caritate. Hec sunt in diuina. quibus anima
 potest celesti imperatori placere. Non enim exte-
 rior est interiori pulcritudinem requirit in-
 uisibilis sponsus. sic scriptum est. Omnis gloria
 filie regis ab intus. Hec ergo diuitie nostra pul-
 chritudo. boni mores sunt. Et beata illa
 anima. cui dicitur in cantico cantico. Quam
 pulchra es amica mea. & macula non est in te.
 S uadeam ergo inuisibili domino placere. non uestibus
 & moribus. ut impleatur in nobis quod per apostolum pre-
 ceptum. Nolite esse formam huius seculi. sed reformamini
 in nouitate sensus uostri. Et sic enim
 exterior homo noster corrumpitur. interior
 tamen renouatur de die in diem. Deinde subiun-
 git de incessu. statu. & ceteris motibus. dicens.
 Quando proceditis simul ambulate. Cum uene-
 ritis quousque simul state. In incessu. statu. habitu.
 in omnibus motibus uestris. meli fiat quod cuiquam of-
 fendat aspectum. sed quod uiam decet sententiam. Scilicet
 perfectorum ecclesia. non solum floret honore religio-
 nis. sed etiam honestatis decore pollet. sic scriptum
 est. Flores mei. fructus honoris & honestatis.
 Religiosum quippe & honestum est. ut sic si-
 mul habitant ^{sorores} fratres. ita quoque simul ambulent
 & simul stent. & apostolus precipit. ut omnia
 honeste & secundum ordinem fiant. Potest quoque
 in hac corporali coniunctione aliquid spiritale
 intelligi. Sanctorum quippe societas. terribilis

ut castrorum acies ordinata describitur. Castrorum
namque acies cum ad bellum se parat. prius se
conuungere atque ordinare festinat. ne ab
hostibus intrumpi aut penetrari ualeat.
Sic nimirum nostra spiritualis acies. que bene conue-
ta & ordinata simul ambulare simul stare
precepit. et diabolum munit ad bellandum. ut
uadat ex sua coniunctione trahat antiquum hos-
tem. qui in seruis dei nichil tam timet. quam
concordie unitatem. **S** ualde notandum est quod dicitur.
In omnibus motibus uestris nichil fiat quod cuiquam offen-
dat aspectum. sed quod uestram deceat sanctitatem. Sic
debent uiuere canonice. ut a nemine iuste
ualeant reprehendi. Valde enim in congruum est.
ut ipsi reprehensibiliter uiuant. quare ordo
exigit. ut ceteris formam sanctitatis ostendant.
Nam ad eas proprie uox hec pertinet. quod dicitur. **E**stote
sicut scilicet & ego sanctus sum. dicit dominus. Vere sancti esse
debemus. quoniam nomen & habitum religionis &
sanctitatis suscepimus. quod diuino cultui sumus
mancipati sacris quoque altaribus christi consecrati
& diuini mysterii ordinati. Ergo sic
nos existimet homo ut ministras christi. &
dispensatores mysterii sanctiorum dei. Non precepit
apostolus tantum ut ita simus. sed sic nos inquit
existimet homo. Non enim sufficit nobis uita sancta.
nisi sit & fama bona. Nam uita iusta nobis est necessa-
ria propter nos. fama bona propter alios. Unde rursum
ait apostolus. Oportet nos ab his qui foris sunt

bonum habe testimonium. Sic g̃ debem̃ uiue
 re. ut uita c̃cordet cum nomine. & p̃fessio
 teneat̃ inope. ut si sēs ē ordo. sc̃a sit c̃uer
 satio. & sibi de nob̃ dicit̃. testimonio bone
 actionis comp̃bet̃. tunc religiose uiuimus.
 si illicitos mot̃ sub disciplina cohercem̃. si
 membra & sensus nr̃os studeam̃ restringere.
 ut n̄ possint lasciuie & leuitati deseruire.
 ut aspect̃ nr̃ sit simplex & humilis. ne fixe
 aspiciat oculus. q̃d illicite c̃cupiscat anim̃.
 Et audit̃ nr̃ sit pur̃ & discret̃. ea que sup
 flua sunt. & uana. respiciens. ea que dei s̃
 gratanti suscipiens. ut sermo nr̃ sit sale c̃
 dit̃. ociosa & nocua detestans. bona & utilia
 comm̃dans. ut sit in corde mundicia. in
 uultu pudicitia. incessus cū grauitate.
 status cum reuētia. mot̃ cum m̃titate.
 habit̃ cū religione. quateñ ubiq; resplen
 deat sc̃itas. emineat honestas. seruetur
 humilitas. ut in omnib̃ motib̃ nr̃is nich
 fiat q̃d cuiusq; offendat aspectū. s̃ q̃d nr̃am
 deceat sc̃itatē. *Oculi nr̃i & si iacunt̃ in aliquā
 feminarū. figant̃ in nullā. Neq; etiā quando p
 ceditis. feminas uidere. phibemini. s̃ appetere
 uel abipsis appeti uelle. criminosa ē. Vnde
 dñs in euglio. Qui uiderit mulierē ad c̃cupis
 cendum eā. iā mechat̃ ē eā in corde suo. Et
 quia p̃ illicitū usum c̃cupiscentia orit̃. p̃ quā*

nitatis integritas inolat. necesse est ut seruis-
di semper visum suum reprimat. ne p̄cupis-
centiam & immundiciã cordis dñi offendat.
Scs dauid quia oculos suos in feminã iecit
& fixit. illicito appetitu deuictus. adulte-
rum & homicidiũ p̄petrauit. Si ḡ tantus
uir p̄ incuriã oculor̄ cecidit. nos quã lon-
ge ab ei⁹ sc̄itate distamus. tam mortale p̄cipi-
tium sum ope timere & cauere debemus.
Teneamus ḡ sententiã beati iob. qua dicitur.
Pepigi fedus cum oculis meis. ut nec cogi-
tare de uirgine. Quia enim sensit uir sc̄s.
quia p̄ extiorẽ usũ intior̄ corrumpit
animus. fecit pactũ cũ oculis suis. ne incau-
te aspiceret. q̄d illicite cõcupisset. Non enim
p̄fecte uincitur. nisi sollicitè causa & oportu-
nitas uicũ caueat. Et in eũ q̄d loth fugi-
enti a sodomus p̄cipit ut n̄ rē respiciat.
neq; remaneat in omni cura se regione.
Sed in monte saluũ se faciat. Quisq; enim p̄-
fecte appetit incertina uitioꝝ fugere.
ab aspectu & uicinitate ipsor̄ se debet alienũ
facere. atq; alta uirtutũ cõscendẽ. ut tanto au-
cũs liber maneat. quanto ab eis corp̄ &
uirtute elongant. Et q̄d uisus causa sit cõ-
cupiscentiẽ. ostendit cum subinfertur. **Nec**
solũ tactu & effectu. sed affectu quoq; & aspectu
appetit. & appetit cõcupiscentia seminarum.

Aesi aperte dicat. Non solum tacita uoluntate
 intus concupiscentia oritur. sed etiam peccatorem
 aspectum generat. Nemo scilicet ad feminam siue
 aspiceret. ut tanta temptatione carnis minime
 cecidisset. Hinc per prophetam dicitur: Ascendit
 mors per fenestras nostras. ingressa est domos nostras.
 Mors anime. est concupiscentia. Domus interior
 mens nostra est. Fenestre huius domus. sunt quinque
 corporis sensus. Mors ergo per fenestras ascendit
 atque in domos ingreditur. quando concupiscentie
 uicium per sensus corporis prumpit
 ad interiora mentis. Quia propter ne uitales sensus
 per exteriorum appetitum intereat. opus
 est ut fenestras domus nostre diligentia custodiat.
 ut ipsum appetitum tanto facilius possimus
 compescere. quanto nullum uicium permittimus
 ingressum patere. Valde enim timendum est
 quod subditur. **Nec dicatis habere uos animos
 pudicos. si habeatis oculos impudicos. quia impu-
 die oculus. impudici cordis est nuncius.** Sepe que
 intus latent. exteriora membra demittunt.
 et frequenter per habitum corporis cognoscunt
 habitum mentis. Minor autem est culpa dum latet
 in occulto. si iam maior efficitur cum incipit
 apparere in publico. Et sciendum est. quia im-
 pudicia alia est spiritualis. alia carnalis. Spi-
 ritualis est. que per delectationem cogitationum
 intus agitur. carnalis est que corporaliter

complet. fit autē multis modis. Nam in p
uisum. in p̄auditū. in p̄tactū. in p̄cogitati
onē. in p̄locutionē. in p̄opationē. Talib' foin
tis nutrit' & exercēt libido. Separat' anima
ado. fugit de morib' castitas. exercēt in sen
sib' luxuria. Unde & subditur. **Et cum se**
in uicē sibi met etiā tacente lingua cōspectu
mutuo corda nuntiant in pudica. & sedm
cōcupiscentiā carnis attētro delectant' ad
dore. J̄ntactis ab immunda uiolatione cor
porib' fugit castitas ipsa de morib'. Castitas
quippe de morib' fugit. dum libidⁱⁿosa
uoluntas cōspectib' mutuis magis magisq;
in ardescit. & si corp' ab immunda uo
lacione n̄ tangitur: ipsa tam̄ immunda
uiolatio. uisu. affectu. cogitatione. de
lectatione. p̄petrat. Istis fomentis q̄si
quib'dā gradib' crescit peccm. Cogitatio
praua delectationē parit. delectatio
consensum. cōsens' opationē. opatio cō
suetudinē. cōsuetudo necessitatē. Ap̄t̄s
autē legē peccī dicit eē in membris. que
lex cōsuetudo ē quam peccando cōcipim'.
& n̄ ab ea cum uolumus discedim'. q̄a iā
necessitatis uinculo p̄cōsuetudinē reti
nemur. Bonum ē q̄ culpam corrigē
cum incipit apparere. q̄a si morari ce
pit. inmanitatē sceleris facit. Et q̄d

26
dicit psalmus de huiusmodi. *Plongauer*
iniquitate suam. *dn̄s iustus cecidet cer*
uices eorum. *Nec putare debet quis femina*
figit oculum. & illius in se ipsa diligit fixū.
ab alijs se n̄ uideri cū h̄ fecerit. *Videt omnino*
& a quib̄ se uideri n̄ arbitratur. **Hoc uidem**
frequent̄ contingere. de his que culpas suas
uolunt abscondere. que dum sua uicia q̄si
caute & latent̄ agere estimant. ipse ipsas
dum nesciunt demonstrant. & culpa que
occulta eē credit̄. ab alijs manifeste cognoscit̄.

Sed ecce lateat & anemine hominū uidet̄.
qd̄ faciet de illo de sup̄ inspectore que latere
nec̄ potest. *An ideo putand̄ eē n̄ uideri.*
quia tanto uidet̄ patienti q̄nto sapienti.

In cunctis q̄ que uel agendo uel loquendo
uel cogitando delinquimus. aspectū sup̄ni
iudicis uehement̄ formidare debem̄. quia
si aliquando n̄ apparent hominib̄ mā
uicia. illius oculis nuda sunt & aperta.
Et hoc debet nos a culpa reprimere. quia
in eius iudicio nec̄ inultum poterit rema
nere. Contra uitioꝝ incentiua debem̄ opponere
inferni tormenta. & cetera transitoria delecta
tionē. p̄petuū dolorē. Valde stultus eē. q̄ pro eo
qd̄ paruo tēpore luxurie deseruit. suūq; mi
serū desiderū prauis delectationib̄ pascit.
& celestē pdit amenitatē. & et̄nā incurrit

dampnatione. ^{foræ a} Illi ^u g̃ uir sēs tumeat displicere. ne uelit ^u femine male placere. Illū ^u cogitet omnia uidere. ne uelit ^u femina male uidere. Illius namq; & in hac causa cōmendat̃ timor ubi scriptū ē. Ab hominatio ē dño defigens oculum. **H**oc quib' uerb' patet. q̃a si oclm̃ in femina figurū. dō n̄ro eui placere debum' ab hominabiles sum'. & a quo debum' p̄cipue gl'am. recipim' penā. Quapp̄t̃ necesse ē. ut si n̄ris uicis diuin' nos n̄separat amor. uel re p̄mat timor. & si nos n̄ delectant sup̄na gaudia. uel t̄reat̃ ētna supplicia. Sic incipit homo recedere a peccato. si tumeat displicere auctori suo. S. dicit aliq̃s. Quomodo timebo eum. Si uis dñm timere. illū cogita omnia uidere. Titillat te mala cōscientia. cogita q̃a d̄s te uidet. Quicq̃d̃ in te mali fuerit. pensa q̃d̃ d̄s cōspic̄. Quicq̃d̃ egeris aut dixeris. aut mente tactaueris. semp̄ attende sup̄ te oculos d̄i. semp̄ time displicere illi. Hec ē iusticie. hec s̄ p̄mordia sapie. sic̄ scriptū ē.

Initium sapientie timor dñi. sequitur.

Quando ^u g̃ simul estis in eccl̄a & ubi eumq; ubi femine s̄ in uicē urām pudicitia custodire.

Magna ē pudicitie uirt'. & multū cōm̄ data in scripturis diuinis. Hec uirt' celestis & sp̄n̄alis ē. Nam hominē q̄tra subleuat. angelis sociat. dō cūngit. de t̄reno celestē. de car

nali spūalē fac. Hec uirt. etiā humanā naturā
 transcendit. Nam qđ homo pudic. qđ cast. ē.
 n̄tam uirt. humana fac. quā diuina. Per hanc
 nos amat inuisibilis sponsus. Non enī placet
 dō anima. si n̄ ē casta. si n̄ ē pudica. Nā si in
 mundicie & luxurie deseruit. abhomina
 bilis ē ei & repba. Pudicitie uirt. & deo accep
 tabilis ē & hominib. hanc nob̄ inuidet. hanc
 impugnare n̄ cessat hostis antiquus. Ipse ē
 enī p̄suasor in mundicie. atq; luxurie. Plures
 decipit. plures corrumpit. Non parett ele
 ricis. n̄ parett monachis. & qđ satis gen̄dū ē.
 ipsos religiosos p̄steruit. Necessē ē q̄. summa
 uigilantia inuicē nr̄am pudicitia custodire.
 Nam sicā p̄ dñm. totū amittim. etiā nos me
 tipsas. Qui p̄dit pudicitia. p̄dit animā suā. p̄
 dit dñm. p̄dit se ipsū. S. ad hoc in unum ha
 bitam. ut nos inuicē custodiamus. inuicē
 corrigam. inuicē erudiam. ut qđ quisq;
 n̄ potest p̄ semetipsum. possit p̄ alium.
 Et quia nr̄a custodia n̄ anob̄ s; ad dō ē. bene
 subditur. **U**s enī qui habitat in uobis. etiā
 isto modo custodiet uos ex uobis. Non enī
 sufficiens ē nr̄a custodia. n̄ assit diuina.
 Nisi dñs custodierit ciuitatē. frustra uigi
 lat q̄ custodit eā. Nemo ē q̄ pudicitia possit
 custodire. aut in se. aut in alio. nisi p̄ dñm.
 S. si ipse habitauerit in nob. potim̄ p̄ ip̄s.

qd̄ n̄ ualem̄ p̄ nos. Sic ḡ studeam̄ uiuere.
ut nos in ipso & ipse in nob̄ dignē̄ habita
re. ut caste & iuste possim̄ ēē p̄ ipsum
qui uiuit & regnat d̄s. P. o. s. s. a. 9. & 11.
Et si hanc de qua loquor oculi petulantia
in aliqua uim̄ aduertitis. statim admonete
ne cepta p̄grediant̄. si de proximo corrigant̄. si
aut̄ & p̄ ammonitionē iterū. uel alio quoq; die
idip̄m̄ facere uideritis. iam uelut uulneratū
sanandū. p̄dat q̄cūq; hoc potuerit iuenire.
p̄us tam̄ atterere uel t̄cūq; demonstrandū. ut
duoꝝ uel triū possit ore cūmei. & cōpetenti
seueritate cohercere. **H**ec sententia
uerbis ap̄licis & euḡlicis ēcordat. At enī
beat̄ paulus. Si fuerit homo p̄occupat̄ in
aliq̄ delicto. uos q̄ sp̄ales estis instruite hui
modi in sp̄u lenitatis. Et d̄ns in euḡlo. Si
peccauerit uite fr̄ tuus. uade & corripe
eum int̄ te & ip̄m̄ solū. Si te audierit. lu
erat̄ es fr̄em̄ tuū. Si aut̄ te n̄ audierit. ad
hibe t̄ duos uel tres. ut in ore duoꝝ uel
trum̄ stet omne uerbū. Summa quidē di
ligentia. ē inuestiganda & corrigenda culpa.
Nam sicā n̄ emendam̄ in hoc sēto. dampnabi
m̄ in futuro. Vñ ap̄t̄s ait. Horrendū ē in
cidere in mar̄ d̄i uiuentis. Meli ḡ ē in uitā
emendare. quā tunc p̄ire. Qui amat cor
ripi. sapiens ē. Vnde scriptū ē. Corripe

sapientē. & amabit te. stultus autē sic corripit.
 uascit. S. qđ dicē apłs ad dīseptim. Inſta inq̄t
 oportune. inportune. Oportune dicebat
 p̄t̄ eos q̄libentē audiebant uerbū p̄dicatio
 nis. inportune. p̄t̄ eos q̄ inuiti audiebant.
 Similit̄ eos q̄ culpas redarguunt. aliq̄ndo oport
 tet esse inportunos. S. ista inportunitas. n̄ ē
 exira. s̄ ex karitate. Et sepe is q̄ c̄t̄bat̄ q̄a corri
 pit. cū cogitare cepit cū q̄nto eū amore
 fr̄ suus rephenderit. gaudet de rephensione.
 & qđ deliquit studet emendare. **N**ee uos iudice
 tis esse malivolos; quando hoc indicatis. Magis q̄ppe
 innocentes n̄ estis. si fr̄es ur̄os q̄s indicando corrigere
 potestis. tacendo p̄ire p̄mittis. Si enim fr̄ tuus
 uulnus h̄t in corpore. qđ uelit occultari dū timet
 secari. nonne crudelit̄ abſte. sileret̄ & miscedit̄
 indicaret̄. Quando ḡ potius debes manifestare.
 ne deterius put̄ſcat in corde. **S**i crudelis ē q̄
 uuln̄ in corp̄ fr̄is celat. multo magis crudel̄
 ē. q̄ peccati uuln̄ in anima fr̄is n̄ in dicat. & rex
 mortis illi existit. quā tacendo p̄ire p̄mittit.
 Sic enī illē exope. ita iste dampnat̄ ex tacturni
 tate. Quod si is crudelis ē q̄ culpā n̄ detegit. ec̄tra
 illē misericors ē. q̄ eā n̄ abscondit. Nec maiore
 potest erga miserū agere miām. quā p̄eunti
 prestare uitā. Magna quoq; illi merces ab
 omnipotente dō debēt̄ a quo dictū ē. Beati
 miscedes. quō ipsi misericordiam ēsequuntur.

Et iacobus ait. Qui euerti fecerit peccatore ab errore uie sue. saluabit animam ei a morte. & optat s̄ multitudinē peccatorū. Quo autē ordine culpa debeat demonstrari. ostendit cō subiungit. *S. antequā alius demonstret p̄ q̄s euincendus ē si negauerit. prius p̄posito debet ostendi. si admonitū neglexerit corrigi. ne forte possit secretū correptū innotescere ceteris.*

Culpa cum occulte committit. ab illis fr̄ib^{ca} q̄ eīdē culpe cōsursunt. si q̄ deliquit fr̄ secreto debet corrigi. Quasi si neglexerit audire. ^{ca} p̄t monasteriū debet indicari. ut ipse fr̄em secreto corrigat. quatinus culpa que adhuc latēs ē. si forte fictius corrigi potuerit n̄ omnib^{ca} innotescat. Si autē negauerit. tunc testes adhibeantur. & conuict. districtū dicetur. Et hoc ē quod subditur. *Si autē negauerit. tunc nescienti adhibende sunt alii etiā corā omib^{ca} ut possit n̄ ab una teste argui. s̄ a duab^{ca} uel trib^{ca} cōiuei. Conuict. uero. sedm̄ arbitriū p̄positū uel p̄sp̄iri. ad eū dispensationē p̄tinet. debet emendator. iam subire uindictam.* **Q**ue blande castigatur & n̄ corrigit. acruis necesse ē ut arguāt. Cum dolore & abscedēda sunt. que leuiter sanari n̄ possunt. Que ammonit. secreto de peccō corrigi negligit. publice arguendū ē. ut uulnus q̄d occulte sanari nescit. manifeste ualeat em̄dari. Manifesta autē peccata.

ñ sunt occulta curatione purganda. Palma enim
 arguende sunt q̄ palam peccat. ut dñi apta ob-
 iurgatione sanantur. h̄ q̄ eas imitando deli-
 querunt corrigant. Is ḡ q̄ secreto ammonita
 corrigi noluit. publice cuncta debet em̄dato-
 riã subire uindictam. *Quã si ferre recusauerit.*
etiã si inde ñ absserit. de ur̄a societate p̄ciat. Non
enim y hoc sit crudelit̄ si misericordit̄. ne contagione
pestifera plurimas perdat. Melī ẽ enim ut p̄mul-
toꝝ saluatione unus cõ dempnet̄. quã p̄unus ex
 exemplum plures p̄clitent̄. hinc ait dñs in
 euglio. Si oculus tuus scandalizat te. erue eũ
 & pice abste. Expedi enim ẽ ut peat unum
 membrõꝝ tuõꝝ. quã totũ corp̄ tuũ mittat̄ in
 gehennã. Et si dextera manũ tua scandalizat
 te. abscide eam & pice abste. & dextrũ oculũ
 aut dextrã manum. possum̄ intelligere aliquẽ
 nr̄m necessarium amicũ. Qui nob̄ p̄uidet. in
 causis. oculus nr̄ ẽ. Qui ministrat in necessariis.
 manũ nr̄a ẽ. Qd̄ si p̄uidet etiã in sp̄ualib̄. nr̄ dextera
 oculus ẽ. aut dextera manũ. talis. tam necessarius.
 si ceteras in seruicio dñi scandalizauerit. & incor-
 rigibil̄ extiterit. de societate idẽ de corpore
 ẽ abscidendus. Melius ẽ enim solatium unius p̄dere.
 quã p̄unũ totũ corp̄ p̄ire. *Et hoc qd̄ dixi de*
oculo ñ figendo. etiã in ceteris inueniendis. p̄hiben-
dis. iudicandis. cõuincendis. iudicandisq; peccatis.
 diligent̄ & fidelit̄ obseruet̄. cũ dilectione hominũ

& odio uitioꝝ. Hinc idē beat⁹ doctor alibi diē.
Sic diligendi s̄ homines. ut ex n̄ diligant̄ er-
rores. Aliud ē enim amasse q̄d facti s̄. aliud v̄
odisse q̄d faciunt. Sunt n̄ nulle q̄ aliæ re-
darguunt culpas. n̄ tam ex caritate. quā
odii amaritudine. n̄ tā ut eas corrigi ue-
lunt. quā ut odium q̄d in corde gestant
exercere possint. Et hoc n̄ ē sedm̄ dñm. &
magis ad uindictā p̄tinet quā ad discipli-
nam. Caueant ḡ fr̄s ^{scilicet} ut neminē rephendant
cum ira & indignatione. si potius cū dulce-
dine & caritate. & si aliquando culpa exi-
gente sonat in uoce asp̄ias. semp̄ tam mane-
at in m̄te lenitas. iuxta q̄d ap̄ls p̄cipit dicēs.
Vos qui sp̄itales estis. instruite hui⁹ modi in
sp̄u lenitatis. Bene autē subiungit. Conside-
rans te ipsū. ne & tu temp̄a s̄. Ad tendere
enī debet q̄ aliū rephendit. q̄a & ipse peccator &
fragilis existit. ne graui⁹ temptet si quē redar-
guere conat̄. indignando potius quā cōpati-
endo corripiat. Fiat ḡ cū dilectione hominū
& odio uitioꝝ. ut amor seruet̄ erga hominē. &
odium ad uisus uicij. q̄a districtio debet̄ uicij.
compassio v̄ nature. Sequit̄. **Quicumq;** autē in-
tantū p̄gressus fuerit malū. ut occulte ab aliq̄.
litteras uel q̄d libet munus accipiat. si h̄ ut̄ c̄stet.
pareat illi. & orēt̄ p̄ illū. **I**deo p̄gressam eē in ma-
lum magnū diē fr̄em q̄ occulte aliq̄d recipit.

q̄a aliqd occultare. ē ordinē atq; ppositum
 infringere. Magnū malū incurrit. q̄ sui ordinis
 p̄uicator existit. N̄ ppha sēs magnū malū eē
 sciret. qd̄ ierū discpls suis a naaman syro mun̄
 occultum accepisset. neq; quā eū tam tribilit̄
 passione lepre p̄citeret. Exemplo itaq; suo nos
 docuit. graui correptione eē dignū. q̄ cōmit
 teret simile peccatū. Tam̄ sibi utro cōfitē. par
 cendum ē ei orandū p̄ ea. Nam culpa senior̄ ef
 ficī. q̄ cōfessione uoluntaria humilit̄ apit̄. Unde
 dā diē. Dixi cōfitebor. & tu remisisti impietatē
 peccati mei. *Si aut̄ deprehendit̄. atq; cōuincit̄. sedō*

arbitriū p̄bri uel p̄positū grauius emendēt.
Quia grauior ē culpa. grauior cōperit disciplina.
 Grauiū quippe & mortalit̄ offendit. q̄ malū qd̄
 agit & abscondit. De occultis literis & munusculis
 beat̄ iheronim̄ ita scribit. Dulce inq̄t literas. &
 sudariola. & crebra munuscula. sēs amor̄ n̄
 habet. Quisq; talib; delectat̄. uanitate seducit̄.
 Et quo plus delectat̄ minus minus. eo amplī deicit̄
 a sup̄nis. Ex huiusmodi aut̄ mala graua solent
 generari. S. q̄ p̄fecte uicia cauere desiderat. n̄
 solū studet ut ea que p̄ se s̄ mala caueat. s̄ &
 illa refugit unde uel p̄ua actio uel mala optimo
 p̄cedere possit. Nos v̄ quas oportet bene uiuere.
 & bonū exemplū aliis de monstrare. n̄ cōuenit
 talia agere. unde q̄s possit malā susp̄cionē habere.
Vestes ur̄as in unū habeatis. sub una custode. uel

duab^{us}. uel q^{ui}t sufficere possunt ad eas excutiendas
netinea ledantur. **Q**uod uestes p^{ro}capit in uno
loco reponi sub una custode uel plurib^{us}. due
tident^{ur} cause. Prima set ne p^{ro} incuria neglegente
atinea corrumperit. si n^{on} excuterent. sed a. ne
s^{er}uati hanc ipsam ueste^m qua^m habet in p^{ro}prium habere
se crederet. si in p^{ro} loco s^{ed} reponere liceret. hinc
aut^{em} sententie uident^{ur} uerba recordare que
secuntur. **A**it enim. **E**t si fieri potest ad uos
n^{on} p^{ro}tinere q^{ui}d uob^{is} indumentu^m p^{ro}temporu^m egruen
tia p^{ro}ferat. utru^m hoc recipiat unus quisq^{ue} quod
deposuerat. an aliud q^{ui}d att^{er} habuerat. du^m tam^{en}
unicuiq^{ue} p^{ro} ut cuiq^{ue} opus est n^{on} neget. **I**deo att^{er} si
fieri potest. ut si cui uideat^{ur} difficile. liceat
ipsum q^{ui}d deposuerat uestitu^m recipere. **A**d
maio^{re} tam^{en} p^{ro}fectione^m p^{ro}tineret. si ad tantu^m
contemptu^m suu^m p^{ro}uenisset. ut eo solu^mmo q^{ui}d
opus est corpori estent^{ur} esset. iuxta q^{ui}d ap^{osto}l^{us}
att^{er}. habentes uictu^m & uestitu^m. it^{er} estentia est de
bemus. **N**on det^{er}minat quantu^m uel quale.
s^{ed} tantu^m ea nominat que sufficiant nature.
Nam in imp^{ro}fectis. plus s^{er}u^o uoluntas appetit
qua^m necessitas. Sic aut^{em} att^{er} beat^{us} iheronim^{us}.
humana natura modico estentia est. s^{ed} est s^{er}u^o tu
do multa addidit. uoluntas & uoluptas plu
rima copulauit. **S**i quis di^um p^{ro}fecte diligeret.
si carnalib^{us} desideris omnino renuntiaret.
multa resicaret sup^{er}flua. que n^{on} tenet quasi

necessaria. Discam' g' toto corde dñm dilige.
 quatinus p' ipsius amore studeam' & cetera
 ee' necessarius. & sup'flua resecare. ut dum qd
 opus e' unicuiq' n' negatur. ultra qua' op' sit ane
 mine requirat. Caritas n' querit que sua s'. Caritas
 communia p' prius ante ponit. Caritas facit abiecty
 ee' in domo di. Hanc si quis qua' p'fecte possederit.
 etiã qd op' erit sibi met ipsi resecabit. *Si aut' hinc*
int' uos contentiones & murmura oriunt'. e' querit'
aliquis deteri' se accepisse. qa' prius habuerat. & indign
num se ee' qd n' ita uestiat' sic aliis fr' ei uestieb'at.
hinc uos pbate. quantum uob' desit in illo intiore. scõ
habitu cordis. qui p' habitu corporis litigatis.

scõ

Habit' cordis nr'i scificat' p' gram di. p' inhabitantē spm
 sem. quando inē caritas. pax. bonitas. humilitas.
 patientia. e'cordia. mansuetudo. & alia hui' modi.
 he' sunt nr'e intiores diuitie. set boni mores &
 uirtutes. S' si incipim' int' nos etendere. murmu
 rare. litigare. statim ab his spitalib' bonis uacuis
 remanem'. Virtutes eni' cu' uicis remare n' possunt.
 Nam fermentu' modicu' tota' massã corrumpit.
 P'inde se debet pbare quisq'. & sollicite pensare
 quantum int' illi desit. & qua' magnu' dampnu' in
 currit. q' p' reb' transeuntib' hoc unde debet ee'
 beat' p'dit. Valde g' nob' cauende. s' lites & etentiones.
 qa' hec s' opa carnis. & sic ap'ls ait. q'talia agunt
 regnu' di n' possidebunt. Ideo nos ammonet in alio
 loco dices. Nihil p' etentionē aut inanē glam. sup

iores sunt unice arbitantes. n̄ ea que sua s̄
singuli cogitantes. s; ea q̄ sunt alteri. Plurimū
enī ualent hec duo ad remouendas lites. & ge
nerandā concordia. cum quisq; se inferiore
omnib; iudicat. & ea q̄ s̄ altius magis quā sua
ppria pensat. In his enī duob; humilitas & ca
ritas commendat. que n̄ solū n̄ discordare
solent. s; & discordantes ad concordia reducere.
Et quia hec que dicta s̄ ad p̄fectiores p̄tinet.
pp̄t minus p̄fectos temp̄t sententiā cū sub
iungit. Tam si uirā tolerat infirmitas. ut hoc
recipiat q̄d posuerit. in unū tam locū sub
communib; custodib; habere q̄d ponit. **V**t uide
licet dum in communi loco reponit. hoc ip̄s
q̄d in p̄posus suscipit. n̄ p̄p̄m esse. s; cōmune
credatur. Ita sane ut nullus aliq̄d op̄t. s; omnia
op̄a uirā in unū fiant. maiori studio & frequen
tiori alacritate. quā si uob; singulis faceretis
ppria. **E**t inde ap̄tlicam sententiā apponit &
exponit dicens. Caritas enī de qua sc̄ptū ē. q̄d
n̄ querit que sua s̄. sic intelligit. q̄a cōmunia p̄
p̄is. n̄ ppria communib; ante ponit. **H**ec ē causa
quare nullus sibi op̄t. s; omnia in communi
fiant maiori studio & frequentiori alacritate.
quā si eēt pp̄a. hec ē in quā causa. q̄a cari
tas que n̄ querit que sua s̄. sunt. communia p̄p̄is
ante ponit. Si caritas xp̄i n̄ querit q̄ sua s̄.
nulla nr̄m debet op̄ari sibi. Et si xp̄i caritas

communia p[ro]p[ri]is antepont. q[ui] maior studio de
 bemus agere communia. qua[m] si[ci]ent[er] p[ro]p[ri]a. Maior
 e[st] eni[m] fruct[us] caritatis qua[m] p[ro]p[ri]etatis. Nam q[ui]d oculus n[on]
 uidit nec auris audiuit nec in cor[de] hominis ascendit.
 hec p[re]parauit d[eu]s diligentib[us] se. **Et id[em]o quanto am
 plius re[m] communem qua[m] p[ro]p[ri]am u[ost]ra curaueritis.
 tanto uos amplius p[ro]ficere noueritis. ut in om[n]ib[us]
 quib[us] uirtut[um] transiura necessitas. sup[er] emineat que
 p[er]manet caritas.** Transiura quippe necessitas
 utit[ur] temporalib[us] reb[us]. temporalib[us] studiis. in q[ui]b[us]
 debet semp[er] caritas eminere. q[ui]a nichil potest pla
 cere d[omi]no sine caritate. In cunctis g[er] que agim[us]. ne
 cesse e[st] ut sup[er] emineat caritas. q[ui]a ipsa e[st] mat[er] uir
 tutu[m]. ipsa e[st] radix omniu[m] bono[rum]. hec e[st] uia subli
 mior que tendit ad celum. de qua paulus ait.
 Adhuc excellentiore[m] uob[is] uiam demonstro. Multu[m]
 p[ro]ficet in hac caritate. qui p[er] amore[m] d[omi]ni cuncta que
 mundi hui[us] despiciunt. nichil s[ed] retinere appetit.
 quicquid habet in commune diuidit. Vere p[er]
 excessam uiam gradit[ur]. q[ui] calcatis t[er]renis nitit[ur] & de
 siderio ad celestia subleuat[ur]. Caritas in amore
 d[omi]ni constat & p[er] amorem. Amor aut[em] d[omi]ni trib[us] reb[us] ex
 primit[ur]. ut nichil remaneat in homine q[ui]d n[on] di
 uine dilectioni subdat[ur]. Na[m] d[omi]ni p[re]cipu[m] diligere
 ex toto corde. uidelicet ut om[n]es cogitationes n[ost]ras
 referant[ur] ad ipsum. Ex tota anima. ut om[n]es af
 fectiones anime dirigant[ur] in ipsum. Ex tota mente
 ut omnem rationem qua intelligim[us] & discernim[us].

habeamus in ipso. In dilectione proximi duo ser-
uanda sunt. ut quod tibi non vis fieri aliene feceris. &
que uultis ut faciant uobis homines. & uos faci-
te illis. Ex hac gemina uirtute dilectionis in
proximum. omnes oriuntur uirtutes. quibus aut utilitas
que appetenda sunt cupimus. aut que uitanda
sunt uitamus. Ex his duobus articulis egrue diligitur
proximus. dum & beneficium fouet. & nulla ma-
licia ledit. In omnibus ergo quibus uitam transitura ne-
cessitas. super emineat caritas. quia quecumque agimus.
aut loquimur. aut cogitamus. ad caritatem dei
debet respicere aut proximum. ut in omni nostra
conuersatione nostre intentionis summa uersetur
semper in caritate. In his autem duobus preceptis. tota
lex pendet & propheta. **C**onsequens ergo est ut etiam
cum quis suus filius ab aut aliqua necessitate ad se per-
tinentibus in monasterio constitutus. uel aliquam egerit
uestem sine quodlibet aliud uisum necessaria deputan-
dum. non occulte accipiat. sed sit in potestate prepositi.
ut in re communi redactum. cui necesse fuerit pre-
beatur. **I**n communi uita nichil licet occulte recipi.
nichil proprium retineri. sed si quid alicui datur. reddendum
est preposito ut cui necesse fuerit prebeat. Sic
extinguitur auaritia. superfluitas refecatur. sic nu-
trit caritas. & paupertas secula custoditur. quia dum non
licet terrena retinere. cogitur animus celestia cogi-
tare. Sed sunt quedam que grauius turbant. cum ea que
ab aliis suscipiunt. retinere non permittuntur.

Amant munuscula. delectantur in parvis. & sepe
 ex parvis & inuisibilibus rebus tanto inardescunt de-
 siderio. ut earum occasione eorum firmiter soleant
 turbare. Quod persuasione diabolica fieri dubium
 non est. Callidus enim hostis. omnium mores. & qualita-
 tes. animique affectus discernit. & in eo unam quaeque
 temptat. in quo se prevalere cognoscit. Nec curat
 utrum ex magno vel ex parvo decipiat. tantum
 ut karitatem firmiter corrumpere valeat. Debet ergo contra
 hostem callidum caute & vigilantes esse. atque eius laqueos
 in omni rerum materia praecavere. & omnia terrena quae
 decipere potest animi virtute calcare. ut possim
 cantare in psalmo. Laqueus contritus est & nos. l. s.
 S; quia quaedam in hoc capiuntur. subiunctum est.

Quod si aliquis rem sibi collatam celaverit. furti iudicio condemnatur. *Apertis die. fures & latrones regnum dei non possidebunt. furtum enim criminale peccatum est. sic scriptum est. Non adulterabis. non furtum facies. non falsum testimonium dices. & cetera. Quia ergo inter criminalia deputatur. iuxta canonum sententiam sic iudicari debet quisque de furto. quomodo de adultio. quomodo de homicidio. quomodo de falso testimonio. Sicut ergo quod sibi collatam celare appetit. unde traditoris locum tenet in sancta ecclesia. qui fur erat & latro. oculos habens ea quae sibi committebantur domino asportabat & abscondebatur. Qui tanto cupiditatis & avaricie vicio exarsit. ut dominum suum sic ei diabolus in cornu miserat. venderet & traderet. S; appetendo*

lucrum. mortē inuenit. sic scriptū ē. Dū sitit
lucrum. puenit ad laqueum. Tales sunt fructus
auaricie. Caueant ḡ ^{seors} fr̄i nelucra appetant. ne
quamlibet rē abscondant. nedum si adente
diabolo tam detestabile ppetrant culpā. iusto
om̄ipotentis dī iudicio mortis & damnationis
incurrant penam. Sequit̄. *Induīta ur̄a sc̄dm ar-*
bitriū pposita lauent̄. siue auob. siue a fullonib. ne in-
teriores anime sordes extrahat munde uestis numis
appetitus. Quare uestiūta nr̄a lauari sc̄dm arbi
trū pposita iusserit. idē ipse causā supponit. ne
uidelicet fr̄at sordes in anima extrahat. si ultra
modum uestes mundas habere ecupiscat. Tanto
enī q̄sq̄ pollut̄ int̄. quanto adinane gl̄am foris
mundat. Curare ḡ debent plate. ne p̄nitore uesti
tum delinquant subdit̄. Non enī nitor uestum
s̄ morū ornat elicum. Vñ apt̄s nos admonet dicens.
Nolite c̄formari huic s̄c̄lo. s̄ reformamini inno
uitate sensus ur̄i. Nam q̄ formā huī s̄c̄li appetunt.
formā int̄ioris hominis n̄ req̄runt. & q̄nto ex̄tior
pulchritudo diligit̄. tanto interior min̄ amat̄.
hęc ē aut̄ uera & sp̄italis mundicia. quā req̄rit
in nob̄ d̄s dicens. Lauamini mundi estote. au
ferte malū cogitationū ur̄arū ab oculis meis. Non
enī sc̄ptura ait. Beati mundo corpore. s̄ beati
mundo corde. quō ipsi d̄m uidebnt. Et neq̄s pu
taret curā carnis similit̄ ēē ressecandā adiungit.
Lauachrum etiā corporis cū infirmitatis necessi

†
Questib.

tas cogit. minime denegēt. fiat sine murmure
 de consilio medicine. ita ut etiā si nolit. iubente p̄po
 sito faciat q̄d faciendū ē. p̄ salute. Si autē uelit & forte
 n̄ expedit. siue cupiditati n̄ obediat. **H**ec sententia
 uerb̄ ap̄licis uidet̄ ēcordare. que carnis curā fieri
 p̄hibent in desiderijs. in necessitate v̄ n̄ p̄hibent.
 Multū enī ut̄ ē. ut̄ necessitatē & cupiditatē. Nā
 q̄d ex necessitate ē. ut̄le ē. q̄d ex cupiditate ē. uiciū ē.
 Sunt autē q̄dam. q̄ dicunt religioni n̄ cōperere
 corporale medicinā. S. si diligent̄ adtenderent.
 ipsi recognoscerent. q̄a hoc q̄d manducam̄ aut
 bibim̄. q̄d uestib' op̄imur. & terrenis reb' ad ne
 cessitatē utim̄. carnalis medicina ē. fiat ḡ sine
 murmure de cōsilio medicine. Et bene ait. ut
 uolens in necessitate cogāt. uolens ex cupiditate
 rep̄māt. q̄a necessitati q̄de n̄ cupiditati obediendū ē.
Nam aliquando etiā si noceat. p̄desse credit q̄d
 delectat. **E**cce quare homo siue cupiditati obe
 dire n̄ debet. quia sepe sic ipsa sua cupiditate
 decipit. ut credat sibi id p̄desse q̄d noceat. Sic fal
 lit homines mala cupiditas. sic simulat bonū eē
 q̄d malū ē. atq; q̄d p̄meiosū ē. Ecce quare a deo
 dampnant scripture sacre cupiditatē & carnalē
 delectationē. quia uidet̄ ad morē trahunt
 homines dum ipsi nesciunt. **A**LITER.
Aliqui et si noceat. p̄desse credit q̄d delectat.
 S. iuxta ap̄li uocē. oportet nos abstinere
 a carnalib' desiderijs. que militant aduers' s̄

animā. Caro quidē cōcupiscit adūsus sp̄m. / s; p̄ discipli
nam sp̄e semp̄ ē rēp̄menda cōcupiscētia carnis. S;
sunt q̄dā gr̄igore sp̄e. alij q̄ mollicie carnis ut
modū sectarūt. Ille dum sp̄italit̄ uiuere appetunt.
aliq̄ndo cum mēis & carnē extingunt. S; sciendū
ē. quia uirt̄ si modū n̄ habet. uertit̄ in uiciū.
Ille v̄ que carnalit̄ uolunt uiuere. cū cura carnis
student & p̄p̄a desideria nutrire. Ponendus ē q̄
utiq; modus. & cogendū s̄ illi facē q̄ faciendū ē
p̄ salute. h̄c v̄ reprūndit̄ s̄ ne faciant q̄ carnalit̄
cōcupiscunt. Salus quidē corporis ad seruendū
dō seruanda ē. cupiditas v̄ carnis extinguenta.
Et q̄a de manifesta infirmitate locutus est.
de latenti dolore subiungit dicens. **Deniq; si**
latens ē dolor in corpore. famulo dī dicenti q̄ sibi
doleat sine dubitatione credatur. Iure enī creden
dū ē quā boni mores & cōuersatio sc̄a. famulā
dī esse cōmendant. Non enī ex ore loquentiū
cognoscit̄ ueritas uel falsitas. / s; a fructib; eorū
ait dñs cognoscetis eos. Non sunt fallaces. n̄ s̄ du
plices n̄ s̄ ex illis q̄ in corde & corde locuti s̄ falsa.
Famule dī quales s̄ in corde tales s̄ in ore. Bona
uita fidē dat uerbis. mala uita ipsā ueritatē
facit cē ambiguā. Sine dubitatione q̄ cre
datur. / que sine dubitatione sunt bone.

ALIO MODO. Si latens ē dolor in corpore.
famulo dī dicenti q̄ sibi doleat. sine dubita
tione credat̄. Famulus enī dī custodit uias

suas. ut n̄ delinquat in lingua sua. Famulus d̄i
 timet offendere d̄m. n̄ solū in ope. s; etiam
 in sermone. Tales nos exhibere debem̄. ut q̄cqd
 dixerimus. sine dubitatione credat̄ nobis. Vita
 debet cōm̄dare sermonē. & bona opa testimoniu
 phibere ueritati. sic n̄r saluator de sese dicit.
 Si m̄ n̄ creditis. uel opib; credite. Opa inquit q̄ ego
 facio. testimoniu phibent. de me. Multe em̄ s̄
 qb; n̄ credit. etiā cū uerū dicunt. Quare. Quia aut
 male s̄. aut in suspitione habent̄ ne sint male.
 Si uita n̄r si sine suspitione ceperit eē bona.
 mox uerba n̄r sine dubitatione credent̄ uera.
 Quanto quisq; mirū bonū ē. tanto mirū credit.
 q̄nto cepit esse religiosior. tanto uerbis eī maior
 fides prestat̄. Et quia infirmitatis necessitas
 aliquando appetit ea que suis ipsi s̄ cōtra.
 ideo adiungit. *S. tam̄ utrū sanando illi dolor
 quod delectat expediat. si n̄ ē certū medicē cōsulāt.*
Credendū ē eorū uerbis. nec tam̄ statim acquiescendū
 ē eorū desideriu. Nam & famulas d̄i temptant
 illicita desideria. q̄ si n̄ ē certum. medicē cōsulāt.
 Querāt ille qui de incerto faciat certū. Nec mirū
 si medicorū consilia querim̄. cū ap̄tm paulū cōsilio
 medicine usum fuisse legam̄. Nam p̄ eptam
 suam timotheo p̄cipit dicens. Modico uino utere.
 p̄pt̄ stomachū. & frequentes tuas infirmitates.
 Arigore q̄ abstinentie discretē magister disceptim
 tempat. ne scilicet frequentib; passionib; frac

tus abono p̄dicationis elanguescat. Bonū quippe
erat ut discipulus sc̄s ex infirmitate patientis
fructum redderet. S; utilius eē p̄uidebat ap̄ts. si
usu medicine aliquantū eualescens alioꝝ animas
dō luc̄i faceret. Ex diuersis autē bonis. utiliora eli
genda sunt. Hac autē auctoritate fuit. ad hoc
medicinā corporalē. querere debemus. ut inde
maiorē fructū dñō referamus. **Neq; eant ad bal
nea. siue quo eumq; necesse fuerit. min⁹ quā duo
uel tres. Et ille qui habet aliquo eundi necessitatē.
cum quib⁹ p̄posit⁹ uisserit ire. debet.** **Providem⁹**
bona ~~at~~ att ap̄ts. n̄ solum corā dō. s; etiā corā ho
minib⁹. P̄t nos c̄scientia bona sufficit nob⁹.
p̄t alias. fama nr̄a n̄ pollui s; pollere debet
in nobis. Qui fidens conscientie sue. negligit
famam suam. crudelis ē. maxime in loco isto
positus de quo dicit ap̄ts. scribens ad disciplin.
circa om̄s te ipsum bonoꝝ opum p̄be exemp̄t.
Rursum alibi att. Spectaculū facti sum⁹ mundo.
& angelis & hominib⁹. Qui nos amant. quer̄
qd̄ laudent in nobis. Qui nos oderunt. detra
hant nobis. Nos autē in utroq; medio c̄stitite.
adiuuante dñō dō nr̄o. & uitā nr̄am & famā
nr̄am sic custodire debem⁹. ut n̄ erubescant
detractorib⁹ laudatores. Simul ḡ ire debent
duo uel tres. & p̄t solatiū. & p̄t bonę fame
testimoniū. Vñ etiā salemō att. Ve soli. q̄a
si ceciderit. n̄ h̄t subleuantē. Si fuerint duo.

fouebuntur mutuo. Bene aut̄ ait. cū quib' p̄po
 sitis uisserit ire debet. scilicet ut & ap̄lata p̄
 uideatur securitas p̄sone. & a subiecta uirt' obser-
 uet̄ obedientie. sequitur. *Egrotantiū cura siue p̄*
egritudinē reficiendā. siue aliq̄ inbecillitate. siue
infebril' laborantiū. uni alicui debet inungi. ut ipse
de cellario petat. q̄d cuiq; op' eē p̄spererit. *Aliq̄*
ē fr̄^{scilicet} timens d̄m. q̄ circa infirmas maximā curā
 gerat. & q̄d op' eis fuerit ministrare studeat. & eo affectu eis deseruiat. ac si ipsi d̄no ihu x̄po de-
 seruiret. Ipse enim dicitur ē inuidio. Infirmū
 sui. & uisitastis me. Et iterū, Q̄d uni ex minimis
 meis fecistis. m̄ fecistis. Debent ḡ fortiores in
 bellicitate portare infirmos. Sic enī diuina
 caritas adimplēt. teste apostolo qui dicit.
 At̄ alteri onera portate. & cetera. Lex x̄pi ē
 dilectio. Dilectionis officium ē. inuicē onera
 n̄a portare. Diuersa v̄ tempora. & diuersē in-
 firmitates faciunt ut onera n̄a portem̄ in
 uicē. Nichil aut̄ sic p̄bat amicū. quā oneris
 amici portatio. S; & ipse infirmus. q̄a p̄ dō ei
 seruiat pensare debet. & sum ope cauere. ne
 sup̄fluitate sua aut impatientia sibi seruien-
 tē c̄ruset. Studeat aut̄ dō gr̄as agere. ne infir-
 mitas que data ē ei ad purgationē anime. uer-
 tat̄ in augmentū culpe. *Siue aut̄ q̄ cellario siue*
questib'. siue. q̄ codicib' p̄ponunt. siue murmure
seruiant. s̄nt̄ suis. Tales se exhibeant. ea caritate
seruab'

sacerdib^{us}

frat^{er}ibus suis deseruiant. ne ipse de ministerio sibi
commisso peccent in murmure. nec alias p^{ro} sua neg
ligentia faciant murmurare. Graue peccatu^m est
murmuratio. **GRF 5.** Regnu^m celo^{rum} nullus q^{ui} mur
murat accipit. nullus q^{ui} accipit murmurare po
test. **SAL 90 8.** Precordia fatui. sic rota carri. fe
nu^m portat & murmurat. Tales s^{unt} multi ^{foras} in egre
gatione. q^{ui} carni subdit^{us} numqua^m cessant amur
mure. **APOSTOLVS.** Neq^{ue} murmuraueritis. sic
q^{ui}da^m murmurauer^{unt}. & a serpentib^{us} pier^{unt}. Quare a ser
pentib^{us}. n^{on} q^{uia} serpens uenenosus est. & omnis q^{ui} mur
murat uenenu^m diaboli h^{ab}et in lingua. **Jacobus.**

†
Lingua inquietu^m malu^m. plena ueneno mortifero.
Cauendu^m est q^{ui} nob^{is} amurmure. ne mortifero &
diabolico ueneno peamus. **Codices** certa hora pe
tant^{ur} singulis dieb^{us}. Contra hora^m q^{ui} petierit n^{on} accipit.

Superius p^{re}cepit orationib^{us} instare. horis & t^{em}porib^{us}
est statutis. Tempora q^{ui} distinguenda s^{unt}. q^{ui} debem^{us}
orare. & q^{ui} debem^{us} legere. De ope quoq^{ue} alibi am
monuit. ut nullus sibi op^{er}e aliq^{ui}d. s^{ed} omnia opa
in com^{mu}ni fiant. Hec tria commendat nob^{is} regula.
que anime n^{ost}re ualde s^{unt} necessaria. scilicet. orati
one. lectione. opatione. Nam oratione mundam
lectione instrui^m. opatione beatificam^{us}. sic die
sp^{irit}us s^{an}ctus in psalmo. Labores manuu^{um} tuaru^{um}. q^{uia} man
ducabis. beat^{us} es & b^{en}ed^{ict}us erit. Q^{ui} aut^{em} p^{re}cepit ut co
dices singulis dieb^{us} petant^{ur}. frequentia^m legendi co
mendat. Frequent^{er} debet legere seruus di. Valde

enī utilis ē diuina lectio. Nam plectionē discim. qđ
 cauere qđ agē. qđ tendē debeamus. Hinc psalmista
 ait. Lucerna pedib' meis uerbū tuū. Plectionē sensy
 & intellect' auget. Lectio adorationē nos instruit.
 & opationē. Adētemplatiuā uitā nos informat
 & actiuā. Idō merito beat' uir' inscribit'. qđ lege
 dñi meditat' die ac nocte. Hec s' arma. uidelicet
 lectio & oratio. quib' diabolus expugnāt'. hec s'
 instrumta quib' etna bitudo acqrit'. His armis
 uitia cōpmunt'. his alimtis uirtutes nutunt'.
 S; & si qđdo alectionē cessāt. debet manuū opatio
 subsequi. qđ ociositas inimica ē anime. & antiquus
 hostis quē alectione sine aboratione uacantē iuenerit.
 facile aduicia rapit. P usum namq. lectionis. discit'
 ris qualit' & uos uiuatis. & alias doceatis. P usum ora
 tionis. & uob' & his quib' in caritate conuincti estis
 pdesse ualebitis. P manum opationē & corporis
 marerationē. & uicis' alimenta negabitis. & uis'
 necessitatib' subuenietis. & habebitis unde ne
 cessitatē patientib' porrigatis. *Vestimenta s' & calci
 amta quando fuerint indigentib' necessaria.
 dare nō differant sub quā custodia sunt quē
 possuntur.* Hoc ē qđ supius dictū ē. ut sine mur
 mure seruiant frīb' suis. Nam qđdo differunt
 necessaria dare. faciunt frīs murmure. & sunt
 occasio peccī. Studeant q' frīb' seruire. pp't dñm.
 necessaria cgruis temporib' ministrare. & hec
 faciant sine murmure. sine isticia. sine dila

† Quæstio.

plus qm
debet nec
inco^oposi
tione

tione. s̄ cum gaudio & hylaritate. q̄a hylare da
torē diligit d̄s. ut om̄e q̄d op̄ ē eis sc̄dm modū ē
gregationis & possibilitatē loci habeant. & eis
qui seruiunt sit maior exinde merces ad n̄o.
Induntis v̄ & calciantis clericor̄. ēgruis seruand̄
ē modus. neptiosa nentida supra modū sunt.
aut numis abiecta & uilia. nec habentia cōpo
sitionē ultra quā oportet. Talia ḡ sint. ut religi
onē simul cōmident & honestatē. Caueant aut̄
fr̄s quib̄ necessaria ministrant. neqd̄ expetant
inportune aut sup̄flue. Nam q̄cqd̄ sup̄ flūū ha
bent. mortiferū ē illis. P̄pendant quō ea q̄ ex
pendunt oblationes s̄ fidelū. p̄ redemptione
peccator̄. Et ideo neglent̄ talib̄ sumptis uti. s̄
magis timeant q̄d inueteri testam̄to de sacerdo
tib̄ dictum ē. iniquitatē pp̄li eos debere portare.
Et ideo cum magno timore circa eos solliciti
sint. quor̄ donis participant. q̄a magnū piculū ē.
Salubrius aut̄ ē paup̄ib̄ x̄pi sic iam p̄dictū ē. s̄p̄
minus egere quā plus habere. Nam unde pau
pes erimus. n̄ penuriā pp̄t̄ d̄m. equanim̄tē to
leremus. Quantū ḡ meminim̄ nos illicita cō
misisse. tantū oportet alicctis abstinere. P̄ an
gustam enī portā c̄tendere intrare debem̄.
ut ad latitudinē celestū gaudior̄ p̄tingere
ualeamus. Nam quanto artiorē uitā hic agim̄
p̄ d̄no. tanto maiorē gl̄am possidebim̄ in celo.
Ites aut̄ nullas habeatis. aut quā celerrime

firmatis. ne uia crescat modium. & trabē faciat de
 festuca. & animā faciat homicidā. Sic enī legitis.
 Qui oderit frēm suū homicidā ē. Sic paulatī cres-
 cunt uicia. Sepe cū abotioso uerbo linguā re-
 stinguere nolumus. ad noxia dilabiim. Inde
 aliquando admurmura & detractiones decidim.
 Plerūq; etiā usq; ad lites & cōtentiones. inde ad
 iram & odium. & iuxta uocē salemonis dū neg-
 ligim corrigē minima. plabiim ad maiora.
 Dum ḡ uicū ex uicio orit. iniquitas plongat. Hinc
 ppha ait. Ve qui trahitis iniquitatē. in funicu-
 lis uanitatis. Et ps. Plongauer iniquitatē suā.
 dñs iust' cecidet e. eorum. Primum ē ḡ omnino
 cauendū peccatū. Melius ē enī cauere q̄ mem-
 dare. Qd si p fragilitatē peccare cōtigerit. facile
 culpa corrigitur. que cito cognoscit. Hinc ē
 qd dñs demulier ad serpentē diē. Ipsa cōteret
 cap tuū. Caput serpentis cōterit. quando pec-
 catū ibi corrigit ubi nascit. Debet ḡ q̄sq; esse
 sollicit'. ut mox ibi se studeat emdare. ubi se
 nouerit deliquisse. Quantū distat int festucā
 & trabē. tantū int ē int irā & odiū. Odiū ē
 enī ira inuetata. quasi que & uetustate ipsa
 tantū accepit. ut merito appellet trabes. fieri
 aut potest. ut si irascaris homini uelis & cor-
 rigi. Si aut oderis. n̄ potes eū uelle corrigere.
 Irā n̄ntis oculus tbat. podiū etiā extinguit.
 Vñ ap̄ls. Qui odit frēm suū in tenebris ē. Nulli


trascendi ira sua uidet inuisa. Si ab omni indignati
one cito redeundum est ad mansuetudinis lenitatem.
Nam p[er]tinax mot[us] facile in ei[us] odium transit cui non
celerit[er] ignoscit. Unde et subdit. **Qui cuique conuicio
uel maledicto. uel etiam crimine obiecto alium lese-
rit. meminerit satisfactione quanto eius curare
quod fecit. et ille qui lesus est sine disceptatione dimittere.**

Grauit[er] delinquit. qui conuicio uel maledicto aliquem le-
dit. Ap[osto]l[us] ait. Maledici regnum dei non possidebunt.
Et dominus in euangelio. Qui dixerit fratri suo fatue. reus erit
gehene ignis. Debet ergo sic grauit[er] delinquit. grauit[er]
penitere. atque ab eo quem lesit. toto corde. tota
humilitate. ueniam postulare. et ille qui lesus est sine
disceptatione dimittere. **ISIDORVS.** Qui fratrem
suum sunt tardius reconciliat. dominum sunt tardius
placat. Frustra enim dominum sunt propitiari querit.
qui cito placari in proximum negligit. Sunt
quidam. qui de suis meritis fidentes. pigre in se
delinquentibus ueniam prestant. Sed nichil proficit esse
illesum a culpa. qui non est paratus ad ueniam. dum po-
tius hec magna sit culpa. quando tardius re-
laxant fraternam peccata. Veritate teste di-
dicimus. quia seruus qui x. milia talentorum debebat.
cum penitentiam ageret. absolutionem debiti a domino
acceptit. sed quia seruus suo centum sunt denarios
debeti. debitum non dimisit. et hoc iussus est exigi.
quod ei fuerat iam dimissum. Cuiuslibet dictus est.
quia si hoc quod in nos delinquit. ex corde non di-

mittimus. & illud rursum exigunt. quod nobis iam per
 penitentiam dimissum fuisse gaudebam. *Si autem in
 uicem leserunt. in uicem sibi debita relaxare
 debebunt, propter orationes uestras. quas utique quanto
 crebriores habetis. tanto saniores habere debetis.*

Cotidie in oratione dominus deo. Dimitte nobis debita
 nostra. sic et nos deo. Quod si debitoribus nostris. id est eis
 qui nos peccant non dimittimus. cum dicimus deo dimitte
 nobis sic et nos dimittimus. ipsa nostra oratione incul
 pamur. et contra aduersum nos ad iracundiam inci
 tamus. et ipsi super nos inducimus maledictionem
 potius quam benedictionem. Sicque fit ut oratio que
 debebat nobis esse salubris. fit noxia. et peccata
 nostra que debuit minui. orando augeamus.
 De cotidiana autem breuius leuiusque peccatis. sine quibus
 hec uita non ducitur. cotidiana oratio fidelium satis
 facit. Cuius est dicere patri nostro qui es in celis. quam tali
 patri regenerati sumus ex aqua et spiritu sancto. Delet om
 nino hec oratio minima cotidianaque peccata.
 delet et illa quibus uita fidelium etiam scelerate gesta.
 si penitendo in melius mutata discedit. Si que
 admodum ueraciter dicitur. dimitte nobis debita nostra.
 quod non desunt que dimittantur. ita ueraciter di
 catur sic et nos dimittimus debitoribus nostris. id est
 fiat quod dicitur. quia et ipsa elemosina est. ueniam petenti
 hominum ignoscere. Multa quidem genera sunt elemo
 sinarum. que cum facimus. adiuuamus ut dimittantur
 nobis nostra peccata. si ea nichil est manus. qua ex corde

dimittim^r. q^d in nos q^s q[;] peccauit. Inuis enī mag
num ē. erga eū esse beniuolum siue etiā bene
ficum q^t nīl mali fecerit. illud multo graui^r
& magnificentissime bonitatis ē. ut tuū quoq[;]
inimicū diligas. & ei q^t malū uult. sēp bonū
uelis. facias quoq[;] q^d possis. audiens dicentē ih^s.
diligite inimicos urōs. benefacite eis qui uos
oderunt. & orate p^r eis quos p^rsecunt. S; quō p^rfec
tor s̄ ista filioz dī quoquidē se debet omnis fide
lis extendere. & humanū animū ad hunc af
fectum orando dīm. secūq[;] agendo luctando q[;]
p^rducere. tam q^a hoc tam magnū tantē mul
titudinis nō ē. quantā nos credimus exaudiri
cum in oratione dī dimittite nob^s debita nrā.
p^r cui dubio s^pon^sionis hui^s uerba implent. si
homo q[;] nūdum ita p^rfecit ut etiā diligat inimi
cum. tam quando rogāt ab homine qui pecca
uit in eū ut ei dimittat. dimittit ex corde.
q^a sunt roganti utiq[;] uult dimitti. cū orat
& dic. sic & nos dimittim^r debitorib^s nrīs. id ē
sic dimittite debita nrā rogantib^s. sic & nos di
mittim^r debitorib^s nrīs. Jam v^o q[;] eū in quē pec
cauit hominē rogat. si peccato suo mouet ut
roget. nō ē adō deputandus inimic^s. ut eū dili
gere sit difficile. sic ut erat difficile. q[;]ndo in
imittias exercebat. Quis q^s aut^m nec roganti
& peccati sui penitenti ex corde dimittit. nul
lōm existimet ad nō sua peccati dimitti. quō

nitari ueritas n̄ potest que ait. Si dimiseritis
 hominibꝫ peccata eorꝫ. dimittet & uobꝫ patꝫ uirꝫ
 celestis delicta uirꝫ. Si autē n̄ dimiseritis homi
 nibꝫ nec patꝫ uirꝫ dimittet uobꝫ peccata uirꝫ. *Melior*
ē autē qui quā uis in sepe temptat. tam uipe
trare festinat. ut sibi dimittat eui se fecisse ag
noscit in iuriā. quā q̄ tardius irascit. & adue
ram peccandā tardiꝫ inclinatur. Nonnullos
 ira citius accendit. facilius deserit. n̄ nullos v̄
 tarde quidē comouet. s̄ duri tenet. Alii autē qd
 ē nequus & cū iracundie flammis accipiunt. &
 tardius deponunt. Nonnulli v̄ has & tarde sus
 cipiunt. & eiꝫ amittunt. In q̄bꝫ nimirū. uirꝫ.
 modis. liq̄do lector agnoscit. q̄a & adtranquilli
 bonū ultimꝫ plus quā p̄mus appropinquat. & in alio
 scdm̄ teius supat. Quanta ḡ sit iracundie culpa
 pensemus. p̄ quā dum mansuetudo amittit.
 similitudo supne imaginis iuciat. Purā itaq; sapia
 p̄dit. ut qd quoue agendū sit ordine nesciat.
 Purā iusticia relinquit. sic scriptū ē. Ira enī iuri.
 iusticiā dī n̄ opatur. Puram grā uitę socialis
 amittit. sic scriptū ē. Noli eē assiduius cū homine
 iracundio. ne discas semitas eiꝫ. & sumas scanda
 lum anime tue. Nam quise exhumana rati
 one n̄ tēpat. nec ē. ē ut bestialit̄ solus uiuat.
 Aliquando autē linguā manū n̄ exertit. s̄ in ma
 ledictionis iacula  linguā uertit. Non
 numq̄ v̄ dum accensus animus aēsucta locuti

tionē restringit. p̄ accessum temporis penitē
proximi dilectione separāt. & acriores stimuli
ad mentē ueniunt. causeq; que graui exaspēt
oriunt. atq; in irati oclm festuca intrabē uer
tit. dum ira in odium p̄mutat. Vereñ sepe
proximis despici. de dignamur iniurias to
lerare uerbi. Si ctingat uirguū fortasse cū
proximo. erubescim̄ priores satisfacē. Cor quip
pe carnale dum hui' uite gl'am querit humi
litatē respuit. & plerumq; ipse homo q̄ iras
citur. discordanti sunt reciliari appetit.
si ire ad satisfaciendū prior erubescit. Pensim̄
facta capitis nr̄i. Ecce int̄ nos & dñm discor
diam peccando fecimus. & tam̄ ad nos d̄s suos
legatos prior misit. ut nos ipsi q̄ peccauim̄.
ad pacē d̄i rogati ueniam. Erubescat q̄ hu
mana supbia. Confundant̄ q̄sq; s̄n̄s satisfa
ciat prior. proximo. quando p̄ culpā nr̄am
ut ei reciliari debeamus & ipse q̄ offensus
ē. legatus int̄ uenientib' obsecrat deus. **Qui**
autē numquā uult petere ueniā. aut n̄
ex animo petit. siue causa ē in monasterio
etiā si inde n̄ proiciatur. Cū dñs tantū cure
reciliationis nr̄e habeat. ut paciāt̄ munera
sua relinqu. & ante altare imperfecta remanere.
atq; int̄rumpi ministeriā sua. donec tueas
& resoluas iracun ~~iam~~ diam. discingas in
miciā cū fr̄e tuo. nos nec hoc ipsū erubescim̄

si dies multos patimur manere inimicitias. & tra-
himus sic fune longam discordiam. Non enim iracun-
dos tantum & malicie memores punit deus. sed & eos
qui irascentes aut offensos patres negligunt &
contempnunt. quos quidem hi qui passi videntur
iniuriam. necessario dolent & irascuntur. Qui
vero fecerunt. nec doloris aliquid nec iracundie
gerunt. Ob hoc ergo hunc qui ab iracundia liberus
est. ad ducit ad illum qui in dolore est & liberus
non est. ostendens quia criminis huius noxa penes
hunc magis est. qui & causas peccati dedit.
Sed nec sic quidem emendamus. Persistimus enim etiam
prebent nullis contristare fratres. & quasi nihil mali fece-
rimus. de satisfactione negligimus. & oblivioni
tradimus culpam. atque in tempus longum protrahi
patimur. ignorantibus quod tanto largior nobis
erit pena. quanto & discordia. Sed enim amicitia
permanet. nichil facile creditur. nichil facile reci-
pitur. quod discidium possit operari. Si vero inimi-
citiis semel occupauerint. omnia que fiunt.
que dicuntur. que audiuntur. ita accipiuntur &
ita intelliguntur. ut ad maiores & longiores pro-
ficiant inimicitias. Si quid autem mali. hoc solum
creditur & confirmatur. Jubeat ergo dominus relinquere
donum ante altare. & prius reconciliari fratri. ut
ex hoc discamus. quia si nec illo in tempore
quo ad ministerium dei videmur accedere.
reconciliationem dissimulari ac differri patitur

ds quantomagis curari hoc in alijs temporib⁹
iubet. Si forte accidat irasci. mandāt ut sub
die uel iracundiam nrām uel inuitticias fini
amus. In hoc enī ē stringimur p̄cepto illo q̄
ait. Sol n̄ occidat sup iracundiā nrām. Nos
econtra nec hoc contenti sum⁹. ut iracundiā
ultra solis terminum p̄ducam⁹. s̄ & insidias
in uicē instrum⁹. siue reb⁹. siue uerb⁹. supplan
tare cupientes p̄cimos. mordentes in uicē &
comedentes. quod utiq; apta in sana ē. Quid
enim aliud faciunt insani & demone repleti.
nisi membra sua morsib⁹ lauuant. Frustra
q̄ ē in monastio. q̄ discordiā h̄t cum fr̄e suo.
q̄a nec d̄m placat sacrificiis. nec p̄ficere ua
let opibus bonis. *Inde uob a uerbis duriorib⁹ parca*

*Salerno. Responso mollis frangit irā. sermo
dur⁹ excitat furor eo. Itē. Dulce uerbū in uita
eos mitigat. amicos multiplicat. Paulus.*

*Vos qui spūales estis. corripite in spū lenitatis.
Caveant q̄ sc̄i uiri a duris uerbis. Que si emissa*

*fuerint ex ore ur̄o. n̄ piget ex ipso ore p̄ferre me
dicina.*
Primū quidē summope cauere debem⁹. ne
duris uerb⁹ aliquē turbem⁹. Quod si in hoc
aliquando peccamus ex fragilitate. t̄tūno
oportet ad satisfactionē festinare. & t̄tra ser
monē durum p̄ferre dulce atq; placabile.
ut uuln⁹ commotionis sanet medicina hu
milis c̄fessionis. S; sic p̄dicim⁹. meli⁹ ē ante

cauere uicium. quā postea emendare commissū.
 Ideo seruus dei semp debet ponere custodia ori
 suo ut n̄ delinquat in lingua sua. & tunc maxime
 quando aduersus eum consistit peccator uidē ali
 quis calumpniosus & iniuriosus. sic sunt multi
 supbi & inuidi. qui n̄ cessant irritare famulos
 dñi. Si ē t̄ intellect⁹ responde primo tuo. sin
 aut sit manus tua sup os tuū. ne capiaris uerbo
 in disciplinato & confundaris. *Quando aut̄ neces
 sitas discipline in morib⁹ cohercendis dicere uos
 uerba dura compellit. si etiam ipsi modum uos
 excessisse sentitis. n̄ auob⁹ exigitur ut auob⁹ sub
 ditis ueniā postuletis. ne apud eos quos oportet
 ēē subiectos. dum unum seruatur humilitas
 regendi frangatur uictorias.* Plerumq;
 hoc magnis doctorib⁹ contingit. ut quo alta ca
 ritate feruent. modum correctionis exagge
 rent. & lingua aliquid qd̄ n̄ debet dicat. quia
 mentē dilectio quantum debet inflammat.
 Vnde bene p̄ moy sen dñs p̄cipit dicens. Si
 quis abierit cum amico suo simplici in siluā
 ad ligna cedenda. & lignum securis fugerit
 manum. ferrumq; lapsum de manubrio
 amicum ei⁹ percussit & occiderit. hic ad unā
 sup dictarum urbium fugiet. ne forte p̄
 ximus ei⁹ cui effusus ē sanguis doloris stimulo
 p̄sequatur. & app̄hendat eū. & percussat animā ei⁹.
Ad siluam quippe cum amico inuis. quotiens

cum quolibet, primo adinuenda delicta nostra
conuertimur. Et simplici ligna succidimus.
cum delinquentium uicia pia intentione rese-
camus. S. securis manum fugit. cum sese in crepatione
plusquam necesse est in asperitate pertrahit. Ferrumque
de manubrio persiluit. cum de correptione sermo
durior cecidit. Et amicum percutiens occidit.
quia auditorem suum per plateam contumelia ab spiritu di-
lectionis interficit. Corrupti namque mens ad
odium prouertit. si hunc inmoderata in crepa-
tio plusquam debuit addidit. S. is qui incaute
ligna percutit. & proximum extinguit. ad tres
necesse est urbes fugiat. ut in una earum defensio
uiuat. quia si ad penitentiam lapsa eueris.
in unitate sacramenti. sub spe fide & caritate
abscondit. reus perpetrati homicidii non tenetur.
Cumque extincti proximus & cum inuenit non
occidit. quia cum districtus iudex uenerit qui
sese nobis per naturam nostre consortii coniunxit. ab eo
perculdubio uindictam de culpe reatu non ex-
petit. quem sub eius uenia. spes. fides. caritas.
abscondit. Ideo subditur. *S. tamen petenda
est uenia ab omnium domino. qui nouit etiam eos qui
plus iusto forte corripitur. quanta bene uolen-
tia diligatur.* Aliquando exceditur modus
relo. malicie aliquando helo iusticie.
plerumque ex studio per delibata locutionem.
plerumque per excessum sermonis. His uero non tam

utendit sermonē. quā intentionē. Cuius g
 culpa dimittit. que nequaquam malitie studio
 ppetratur. **Non autē carnalis. s; spūitalis intē uos**
debet esse dilectio. Sunt nnulli qui diligunt
 pacimos. s; p affectum cognationis & carnis.
 Quib; tam in hac dilectione sacra eloq; nētra
 dicunt. S; aliud ē quod sponte inpendit nature.
 aliud qd pceptis dominicis ex caritate debetur
 obedientie. Hū nimirū & pximum diligunt.
 & tam illa sublimia dilectionis pma nā assequunt.
 q; amorē suum n spūalitē s; carnalitē inpendunt.
Omnipotens dī nos eē discipulos. sola custodia
 caritatis pbat. Vnde ipse ait. In hoc cognoscent
 omnes quia mei discipuli estis. si dilecti habueritis
 ad inuicē. Que dilectio si cor nr̄m ueracitē re
 plet. duob; modis ostendi solet. scilicet si amicos
 in deo & inimicos diligim; ppt dīm. Sepe in di
 lectionis imagine erga inimicū anim; fallit.
 seq; illum diligere falso arbitrat. S; tunc in
 mici dilectio ueracitē custodit. cū nec de pfectu
 addicimur. nec de ruina illi; letamur. **¶** Duob;
 quidē pceptis incipit caritas. s; se ad innumera
 extendit. huius namq; legis incium dilectio
 dī ē. ac dilectio pximi. S; dī dilectio ptria dis
 tinguūt. quia ex toto corde. & tota anima. &
 tota fortitudine diligi ēditor uibēt. Quam re
 notandum ē. q; diuin; sermo cū dīm diligi
 pcepit. n̄ solum narrat ex quo. s; etiā in for

mat exquanto. cum subiungit ex tota fortitu-
dine. ut uidelicet qui perfecte deo placere deside-
rat. sibi de se nichil relinquat. Proximi autem di-
lectio ad duo precepta derivatur. cum & per quen-
dam iustum dicitur. quod ab alio tibi odium fieri. uide-
re tu alteri facias. & per semetipsam ueritas dicitur. que
uultis ut faciant uobis homines. ita & uos facite
illis. Quibus duobus scilicet utriusque testamenti man-
datis. per unum malitia contemnitur. per aliud benignitas
prerogatur. ut quod non uult malum pati
quisque non faciens. cesset a nocendi opere. & rursum
bonum quod fieri sibi appetit impendens. erga
utilitatem proximi exerceat ex benignitate.
Sed hoc nimirum duo dum sollicita intentione
cogitantur. cor ad unum uirtutum ministeria
tenditur. ne uel inferenda que non debet.
desiderium iniqua mens feruat. uel que ex-
hibenda que debet. ocio resoluta torpescat.
Nam dum cauet alteri facere. quod nequaquam
uult ab alio ipsa tolerare. sollicita se intenti-
one circumspicit. ne superbia eleuet. & usque ad
despectum proximi animum deiciens exaltet.
ne ambitio cogitationem lauet. cumque hanc
ad appetenda aliena dilatat angustet. ne
cor luxuria polluat. & subiectum desiderium
pulsata corrumpat. ne ira exasperet. & usque
ad inferenda contumeliam inflammet. ne inui-
dia mordeat. & alienis felicitatibus emula.

sua se face consumat. ne immoderate linguam
 loquaetas pertrahat. eamque usque ad lasciviam
 obtreccionis extendat. ^N irritet. Rursum
 cum cogitat ut ea alii faciat. que ipsa sunt fieri
 ab altero exspectat. pensat nimirum ut malis
 bona. ut bonis meliora respondeat. ut erga
 pacem mansuetudinem longanimitatis exhibeat.
 ut malicie peste languentibus gratiam benignitatis
 impendat. ut discordes pace muniat. ut concordem
 ad concupiscentiam vere pacis accendat. ut
 indigentibus necessaria tribuat. ut errantibus
 viam rectitudinis ostendat. ut affluos verbo &
 compassione mulceat. ut accensos in huiusmodi
 desideris in crepatione restringat. ut minas
 potentium ratione inatione mitiget. ut oppressorum
 angustias quanta preualet ope leuet. ut
 foris obsistentibus opponat patientiam. ut
 intus superbientibus exhibeat cumpatientiam
 disciplinam. ut quod errata subditorum sic
 mansuetudo helum tempest. quatinus a iusticie
 studio non eneruet. sic adulationem helus
 ferueat. ne tamen pietatis limitem feruendo
 transcendat. ut ingratos beneficium ad
 amorem puocet. ut gratos quosque munisterium
 in amorem seruet. ut proximorum mala cum
 corrigere non ualet taceat. ut quecumque
 corrigi loquendo possunt consensum esse silentio
 pertimescat. ut sic ea que tacet toleret. ne tamen

^N ne odium mali
 ei accidet &
 os usque ad
 oculum maledic
 tionis.

in animo uirus doloris occultet! ut sic maluolis
munus benignitatis exhibeat. ne tamen p̄grā
aure rectitudinis excedat. ut contra proximos
que p̄ualet impendat. s̄ hec impendendo n̄
tumeat. ut sic in bonis que exhibet tumoris
p̄cipitum pauat. ne tam ab omni exercitio tor-
pescat. ut sic que possidet tribuat. quatuus
quanta sit largitas remunerantis attendat!
ne cum terrena largitur. suam plus quā necesse
ē inopiam cogitet. & oblatione muneris. cla-
ritatis lumē tristitia obscuret. Bene ḡ lex di-
multiplex dī. q̄a nimirū una eadēq; caritas
si mentē plene cepit. hanc ad innumera opa
multiformit̄ accendit. Multiplex ḡ ista lex
dī ē. que singulis rerū articulis n̄p̄mutata
congruit. & causis se uariantib; n̄uariata ē
uincit. Cuius nimirū legis multiplicitatē
bene paulus ostendit dicens. Caritas patiens
ē. benigna ē. & cetera. *Preposito tanquā pa-
tri obediatur. multo magis p̄bro qui omniū
ur̄m curam gerit. Obedientia sola uirt̄ ē.
que uirtutes ceteras n̄ti inserit. insertasq;
custodit. S̄ a ḡ v e l. Melior ē obedientia
quam uictime. quia p̄uictimas aliena caro.
p̄obedientiam v̄ uoluntas p̄pria religatur.*
*S̄ a l e ḡ o ḡ. S̄ ur̄ obediens loq̄r uictorias.
quia dum aliene uoci humilit̄ subdimur.
nos metipsos in corde supamus. Nobis quippe*

45
obediētia usq; ad mortē seruanda p̄cipitur:
P̄obediētiā malum nunquam fieri: aliquando
autē debet p̄obediētiā bonum qd̄ agitur iūmitti.
S; quia n̄ nunquā nob̄ huius mundi p̄s̄p̄a. n̄ nunquā
v̄ iubentur aduersa: sciendum sūmope ē. qd̄
obediētia aliqñ si de suo aliquid habeat nulla
ē: aliquando autē si de suo aliquid n̄ habeat. mi
nima. Nam cum huius mundi successus p̄cipit. cū
locus sup̄ior imp̄at̄: is qui ad p̄cipienda hoc
obedit. obediētiē sibi uirtutē euacuat. si ad h
etiā ex p̄prio desiderio anhelat. Rursum cum
mundi huius despectus p̄cipitur: cum p̄bra ad p̄s̄p̄a
& c̄tumeliē iubent̄. n̄ hęc ex semetipso animus
appetat. obediētiē sibi meritum minuit:
quia ad ea que in hac uita despecta sunt inuit̄ no
lensq; descendit. Debet ḡ obediētia & aduersis
ex suo aliquid habere. & rursum in p̄s̄p̄is ex suo
aliquid omnino n̄ habere: quatinus & ad
uersis tanto sit gl̄osior. quanto diuino ordini
etiā ex desiderio ungitur: & in p̄s̄p̄is tanto
sit uilior: quanto ap̄senti ipsa quam diuinit̄
p̄cipit gl̄a fundit̄ ex mente separat̄. Innocentius
autē in lib̄. ornamentum sēp̄ obediētiē ungit̄.
dño ad testante qui ait. Oues mee uocē meā
audiunt. & ego cognosco eas & secuntur me.
P̄fecto redemptori suo n̄ obedit qui innocens
n̄ ē: & innocens ēē n̄ potest. qui obedire con
tempnit. **Ut ḡ cuncta ista seruent̄. & si qd̄**

seruatam minus fuerit n̄ negligent̄ preteat̄.
s̄ ut emendandum corrigendumq; curet̄. ad
p̄positum p̄cipue p̄tinebit̄. ut ad p̄br̄m cui ē
auctoritas referat̄. q̄d modum uel iures eius
excedit. **A**d hoc quidē data sunt ista p̄cepta
regularia. ut cuncta seruentur. & si quid ser-
uatum minus fuerit. oportet ut cito emen-
detur. Non enim possumus aliquid negligent̄
p̄terire. sine p̄iculo anime nr̄e. Ca em̄ uouim̄
sp̄ualius tenere. & scdm̄ ea uiuere uirauimus.
Et psalmista dicit. Tu mandasti mandata tua c.
numis. Et ap̄ls. Siquis totā legē seruauerit. of-
fendat autē in uno. fact̄ ē omnium reus. Et ti-
nebit̄ q̄ ad p̄positum. & ad eum qui custos ē or-
dinis. ut ad p̄br̄m cui ē maior auctoritas idē
ad abbate referat̄. quicquid p̄ se scdm̄ canonicā
regulam n̄ potest diffinire. Quod si in cōgrega-
tione ubi ē ordo canonicus. n̄ ē abbas s̄ ep̄c.
ipse p̄br̄i nomine designatur. Ad h̄ enim p̄lati
sunt in ecclia cōstituti. ut b̄n̄ ordinata custo-
diant. errata corrigant. uitā & mores sub-
ditoꝝ uerbo & exemplo componant. ap̄li
formam sectantes qui aut. argue. obsecra. in-
crepa. inmiscerites temporib; tempora. t̄ro-
ribus blandim̄ta. In disciplinatos & in q̄etos
debent durius arguere. obediētes & mites
& humiles ut in melius p̄ficiant obsecrare.
negligentes & contempnentes & sup̄bos.

aut increpent. aut corripiant. Neq; dissimu-
 lent peccata delinquentium. s; mox ut cepunt
 oriri. radicitus ut p;ualetit amputent. memo-
 res piculi heli sacerdotis defilius suis. Et honestio-
 res atq; intelligibiles prima & scda ammoniti-
 one corripiant. / impbos & duro corde. supbos
 & inobedientes uerbe & castigatione in ipso
 uicio peccati coherceant. / Scientes illud. Stult^o
 uerbis n̄ corrigitur. Et iterū. P;cite filiū tuū
 uirga. & liberabis animā ei amore. *Ipsē v̄
 qui uob̄ preest. n̄ se existimet potestate domi-
 nante. s; caritate seruente felice.* Nam q̄ta p̄
 sunt ut gaudeant de potestate dñi. n̄ s̄ ueri
 pastores s; mercennariū. Et maḡ p̄esse appe-
 tunt quam p̄desse. Non querunt fructū ani-
 rum. s; tempolare lucrū. n̄ celestē glām s; t̄-
 renū honorē. De talib; ait dñs in euagio. Am̄
 dico uob̄ recepunt mercedē suā. Qui v̄ ita p̄
 sunt ut gaudeant de seruitute caritatis. ipsi
 tenent exemplū ueri pastoris. q̄ uent; manus
 trare n̄ ministrari. & animā suā dare p̄ mul-
 tis. Illi uere p̄lati s̄. & scdm̄ dñm curā regimini
 agunt. q̄ ad hoc tantum laborant. ut plures
 secum ad dñm trahant. Quos delectat onus n̄
 honor. caritas n̄ potestas. seruit̄ unpensa aliis.
 n̄ suscepta ab aliis. iuxta qđ Paulus ait. Cum
 esse liber exim omnib;. omniū me serui feci.
 ut plures lucrifacem. Qui tam̄ p̄t̄ auctori

tate regimini. honorandus est a subditis. Unde et
subdit. *Honore coram vobis prelati vobis sit.* Ideo sci-
licet honorari debet. quam christi uices in monasterio
tenet. Unde ipse dominus pastoribus ait. Qui uos audit
me audit. et qui uos spernit me spernit. Debent ergo
serui dei sui honorare magistrum. cuius pro amore
dei supra se susceperunt magistrum. Qui tamen quanto
plus honoratur extius. tanto oportet ut amplius
deum timeat. atque semetipsum despiciens eos a quibus
honor impendit. sint in cogitatione preponat.
Unde subiunctum est. *Timore coram deo substrat
sit pedibus uestris.* Hinc scriptum est. Quanto maior es.
tanto te humilia in omnibus. Et uerum. Duce te est
stiterit. noli exollu. sed esto in eis sicut unus ex ipsis.
Et dominus in euangelio. Omnis qui se exaltat humiliabit.
et qui se humiliat exaltabitur. Tanto maior
est quisque apud deum. quanto humilior apud semetip-
sum. Sed qualis debeat esse minoribus audiamus.
Circa omnes prebeat se ipsum honorum exemplum.
Sic enim alios precedit ordine. ita eos precedere
debet scientate. ut eius exemplo discant subditi.
qualiter uiuere debeant. *Corripiat inquietos.
consoletur pusillanimes suscipiat infirmos.
patiens sit ad omnes.* Quis locum tenet regimini.
mala inferre non debet sed tolerare ut ex sua man-
suetudine iracundos ualeat mitigare. quia me-
dicus animarum est. contra passionem uitae debet
obponere medicina uirtutum. ita scilicet

ut prius mores omnium diligent inquirat. & quid
 cuique inferre debeat agnoscat. **D**isciplinam libens
 habeat. metuen dus imponat. Et quamuis utrumque
 sit necessarium. tamen plus auobis amari appetat
 quam timeri. semp cogitans do se p uob red
 diturum esse rationem. **O**portet ut doctor ecclesie
 sapiens sit & disciplinatus. quia tunc recte aliis
 disciplinam imponit. cum ipse discipline uiuit.
 cum ex se ipso trahit magisterium quod exercet in
 alio. In disciplina p seueritate. uerba sunt apli ad
 hebreos. & tanquam filius uobis se offert ds. Et
 quis filius quem non corrumpit pat. Et cetera. Sunt
 autem hec duo necessaria ut rector suis exhibeat
 subditis. timorem scilicet & amorem. Timorem eis qui
 superbi & rebelles & dure mentis sunt. amorem eis qui
 humiliter & deuote & libenter domino deo deseruiunt.
 Et quamuis utrumque sit necesse. tamen plus auob
 amari appetat quam timeri. quia plus quanto
 plus diligit. tanto libentius audit. Et magis
 placet deo illa seruitus. que ex uoluntate & amore
 fit. quam illa que fit ex timore. Propterea dulcis
 magister magister suis discipulis ait. Jam non dicam
 uos seruos sed amicos. Non enim uult deus ut eum ti
 meamus tanquam dominum serui sed uult ut eum dili
 gamus tanquam patrem filii. & ut precepta eius fa
 ciamus non timore pene sed amore iusticie. Hoc
 autem semper cogitare debet qui iudex est animarum.
 quia super se iudicem habet dominum. ut regiminiis eum

tanto sollicit' agat. quanto se redditum ratione
psunt commissis apud districtu iudice pen
sat. Valde enim sollicitat in bono ope. siq;sq;
in cunctis que agit semp cogitet de extremo
fine. Vnde scriptum e. In omnib' opib' tuis me
morare nouissima tua. & in eternum n' peccabis.
Vnde & uos magis obediendo. n' solu' ur' s; etiã
ipsius miseremini. qui int' uos quanto loco
superior. tanto in celo maior uersatur. In pi
culo magno uersatur. q's q's in regumnis loco
sublimatur. Nam quanto superior gradus. tanto
periculosior casus. Et cui plus committit. plus ab eo
exigitur. Grande periculũ e. sibi & aliis uiuere.
temporalia simul & spũalia p'uidere. Sic sui
curam agere ut alios n' negligat. sic de aliis
cogitare. ut se ipsũ obliuiscendo n' derelinquat.
Sic p'curare temporalia ut n' refrigescat aspũ
alib'. sic inardescere ad spũalia. ut sit sollicit'
de temporalib'. Inde g' amplius debent p'ato
subditi obedire. unde magis uident eũ p'p'is
laborare. Qd' cũ faciunt. n' solu' sui s; etiã ipsi mi
serent'. Sui uidelicet. q'a animas suas saluant.
Scriptũ e' enĩ. Miserere anime tue placens
dõ. Ipsius quippe q' p' e' miserent'. q'onus ei
obediendo alleuant. Cũ enĩ scriptũ sit. filius
sapiens letificat patre. tanto plus gaudent
& libentius laborant patres spũales p' filijs.
quanto eos uident spũalib' obtemperare discipli
nis.

Donet dñs ut obseruetis hominia. tanquã spū
 alis pulchritudinis amatores. & bono xpi odore
 debona cūersatione flagrantes. n̄ sic serui sub
 lege. si sic libi sub gratia constituti. **I**pte p̄ lec
 tionē subdit oratio. Sic ē eū legere. p̄dicare. quom̄
 agrum seminare. Sic ē orare. quomodo sem̄ opire.
 Sic quiseminat in agro. si h̄ arando cōopire dis
 simulauerit ueniunt uolucres & totū qđ semi
 natum ēē in debāt diripiunt. ita qđ in agro cordis
 sui semina uerbi dī p̄fallendo legendo p̄dicando
 aspersit. n̄ postea orando in corde recluserit.
 & quodam m̄ sepe dierit. ueniunt uolucres. i.
 cogitationes sc̄li huius. uolucres. inanes. & ua
 cuae. & rapiunt qđ in corde fuerat seminatū.
 Idō p̄ lectionē & p̄ dicationē semp̄ orandū ē
 ut sem̄ dī maneat in corde. & fruct̄ spūalis
 crescat in opatione. Bene aut̄ ait. tanquã spū
 alis pulchritudinis amatores. Non eū possunt
 impleri omnia hec regularia p̄cepta n̄ p̄ amore
 iusticie. que ē spūalis pluchritudo anime.
Nemo eū inuit̄ bñ agit. etiã si bonū ē qđ agit.
Qđ v̄ subdit. & bono xpi odore debona cūersa
 tione flagrantes. p̄tinet ad bonā uitā. & bonā
 famam. Sñ ap̄ls. Xpi boni odor sumus dō in
 omni loco. Serui sub lege s̄ qđ ex timore dñi
 deseruiunt. Liberi sub grā. qui ex amore im
 plent diuina mandata. Grā dī diffusa in cor
 dib̄ nr̄is. p̄ sp̄m sem̄ qđ dat̄ ē nob̄. implet legē.

Justo n̄ ē lex posita. Vbi enim sp̄c dñi. ibi libertas.
Sic aut̄ uia mandator̄ dī libere currimus. fidi-
latum cor̄ nr̄m in caritate dī habeamus. **Vt**
autē in bello hoc tanquā in speculo possitis
inspicere. neq̄ obliuionē aliquid negligatis.
semel in septimana uobis legat̄. Ideo legi frequent̄
p̄cipit. q̄ten̄ memoriā teneat̄. Beat̄ enī iacob̄ dicit̄.
Qui p̄spexerit in legē p̄fectā libertatis. & p̄man-
serit n̄ auditor obliuiosus fact̄. s̄ factor̄ opis.
hinc beat̄ in facto suo erit. Et bene hunc libellū
dicit̄ speculum. q̄a in eo tanquā in speculo inspi-
cere possim̄. quales sumus. siue pulchri. siue facti.
siue iusti. siue iniusti. utrū quisq̄ nr̄m regu-
larit̄ uiuat. utrū p̄ficiat an deficiat. utrū dō
placeat an displiceat. Sēptura quippe sacra.
nr̄am nob̄ uitiorē repr̄sentat imaginē. Ostendit
q̄d formosū. q̄d deforme sit in anima. & qua-
lit̄ pulchritudo iusticie. debeat obseruari. qua-
lit̄ debeat uirtutū decor componi. quom̄ in-
ciorū maculas oporteat abstergi. Prauor̄ usus
ē. mala semp̄ agere. & que egerunt numq̄m
retractare. Quicquid faciunt. ceca m̄te p̄tran-
seunt. At contra sc̄i uiri in sēpturis sacris cot-
tidie se ipsos n̄ cessant inspicere. uitā suā mo-
resq̄ uigilant̄ pensare. & si aliq̄d deforme. uel
in cōpositū uel in ordinatū inuerint. mox sedo
q̄d sēptum uident reformare & cōponere se-
student. quatin̄ sc̄i & in maculati corā dño.

Liber canōi 22. regulāū in facto :

do tam in corpore inueniantur. quā in anima. Ideo
 psalmista dicit. Tunc nō fundar. cū p̄spexero in omnib'
 mandatis tuis. Et ap̄ls admonet dicens. Renouamini
 sp̄i n̄ris ur̄e. Et iterū. Hic homo uitior renouat̄.
 de die in diē. Vbi ap̄te subiungitur. Et ubi uos
 in ueneritis ea que scripta sunt faciemus. Ague
 gr̄as dño bonor̄. omniū largitori. Gr̄arum ac
 tio pat̄ri luminum sēp̄ anob̄ debēt. aq̄ om̄e
 datum optimū & omne donum p̄fectum scripta
 teste descendit. Nemo ē enī donis ei beat̄. qui do
 nanti existit ingrāt̄. Ap̄ls. Quid enī habes qd̄
 nō accepisti. Qd̄ si accepisti. qd̄ gl̄iaris quasi
 nō accepisti. Merito ḡ dño dō n̄ro gr̄as agere
 admonemur. ut cognoscat homo. si qd̄ bene
 uiuit dī gr̄a se habere. & ut p̄ficiat̄ in dilec
 tione iusticie n̄ se aliunde cōsecuturū. que
 cogitatio p̄uim facit. Ipsa ē enī illa sapientia
 que pietas uocat̄. qua colit̄ pat̄r̄ luminū. Colit̄
 aut̄ sacrificio laudis. actionibusq; gr̄arū. ut
 cultor ei nō in seip̄so s̄ in nullo ḡtetur. Vbi aut̄
 sint quecumq; ur̄im uidet aliquid deesse. do
 loat de p̄t̄to. caueat de futuro. orans ut &
 debitum dimittat̄. & in temptatione nō in
 ducatur. A O E N.

et dicent ei cuncta quae
regulare disciplinam pti-
nent.

Qualiter admonendus
sit novitius. **V** dum sit
bi noviti inelatus se-
de debeat. nocturnos.

Quomodo se sit leuet ad
qua distinctione can-
ticum graduum cantan-

Quali gestu se hant in
t hos pmos.

ecantico graduum qn-
do cantandum sit ut
dimittendum.

quid faciat sit archiep-
qs occurrat ad regula-
re horam. patri.
a petenda sit uenia
cu qs in choro cantan-
do t legendo offendit.

De circunatione ad gla-

Quomodo se hant stando
t sedendo irregulari

Quando psta pces faciunt
ua disciplina lector
ad legendum pcedat & redeat

bi sacerdos stare debeat
cu ordes die ad horas re-
glares. ad defess.
eqs ante somitu de dor-
mitorio egrediatur.

Quomodo mane surgat
ut qd statim faciat.

Qua reuerentia & silentio
accedant ad lauatoium.

Quomodo sedeant ad lectionem

Quomodo t qb horis ueniat

eqd pta illusione somno-
e disciplina & eruditi-
one pueror. pndu eor.

excustodia pueror & hora
uanta festinatione
& guntate surgat cu
regularis hore signu

sonitum / clarum
ammonitione & cor-
reptione nisi pfecto.

